

รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

เรื่อง

การพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ขวบ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

นางสาววิไลวรรณ ประทีป

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2561

ชื่อเรื่อง การพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
บ้านซับป่าพลู โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

ผู้เขียน นางสาววิไลวรรณ ประทีป

ปริญญา ครุศาสตร์บัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)

ที่ปรึกษา อาจารย์ดร.อารีย์ พรหมเล็ก

นางสาวธัญญ์วี อภิกุลเจริญกิตติ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยและเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิงอายุระหว่าง 3 – 4 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าอ้อ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจัดกิจกรรมเล่นิทาน การทดลองในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ๆ ละ 5 วันๆ ละ 20 นาที รวม 15 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชุดนิทาน 1 ชุด ซึ่งมีทั้งหมด 3 เล่ม แผนการจัดกิจกรรมเล่นิทาน และแบบทดสอบวัดความสามารถทางการฟัง ในการศึกษาครั้งนี้ใช้สื่อในการทดลองกิจกรรมการเล่นิทานเป็นชุดนิทานจำนวน 3 เล่ม ได้แก่ 1. จ๊ะเอ๋เจ้าตัวอ้วน 2. ผลไม้ของหนูเล็ก 3. นิทานลูกหมีไม่มีวินัย วิเคราะห์โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการฟัง มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติโดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Excel

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองระดับความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำ โดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองที่ระดับ 2.93 ส่วนความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง โดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองที่ระดับ 4.60 ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานสามารถพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางการฟังสูงขึ้นอย่างชัดเจน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาจาก อาจารย์ดร.อารีย์ พรหมเล็ก อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ดร.สุนทร เทียนงาม อาจารย์ที่ปรึกษา และ นางสาวธัญญ์วี อภิกุลเจริญกิจดี ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เอาใจใส่ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ซึ่งข้าพเจ้าได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสวนดุสิตให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง

ขอกราบขอบคุณคณะครูและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู ที่ได้ให้คำแนะนำและประสบการณ์ที่ดี รวมทั้งนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ขวบทุกๆ คน ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าและทดลองในครั้งนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ ให้แก่คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอแสดงความกตัญญูตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดชอบเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

นางสาววิไลวรรณ ประทีป

2561

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
สมมติฐานของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี)	5
หลักการ	5
จุดมุ่งหมาย	5
คุณลักษณะตามวัย	6
สาระการเรียนรู้	7
การจัดประสบการณ์	8
การประเมินพัฒนาการ	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฟัง	11
ความหมายของการฟัง	11
ความสำคัญของการฟัง	12
องค์ประกอบของการฟัง	13
ประเภทของการฟัง	14
พัฒนาการความสามารถด้านการฟัง	15
แนวทางในการส่งเสริมการฟัง	16

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 2 (ต่อ)	หน้า
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	17
ความหมายของนิทาน	17
ความหมายของการเล่านิทาน	18
ประเภทของนิทาน	18
จุดประสงค์ของการเล่านิทาน	20
คุณค่าและประโยชน์ของนิทานที่มีต่อเด็กปฐมวัย	20
หลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง	22
เทคนิควิธีในการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย	23
รูปแบบการเล่านิทาน	24
องค์ประกอบของการเล่านิทาน	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
กรอบแนวคิดในการวิจัย	27
 บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	28
การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	33
 บทที่ 4 ผลการวิจัย	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์การวิจัย	39
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	39
วิธีวิจัย	39
ผลการวิจัย	40
การอภิปรายผล	40
ข้อเสนอแนะ	42
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	46
ภาคผนวก ก	47
ภาคผนวก ข	56
ภาคผนวก ค	65
ภาคผนวก ง	70
ประวัติย่อผู้วิจัย	80

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย	33
2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางการฟังก่อนและหลังการจัดกิจกรรม	36
3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางการฟังก่อนการจัดกิจกรรม	65
4 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ	65

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	27
ภาพ 2 แสดงภาพรูปแบบการศึกษา	32
ภาพ 3 กราฟแสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางการฟัง	38
ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเล่นทาน	70

บทที่ 1

บทนำ

เรื่อง การพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน
ซับป่าพลู โดยกิจกรรมการเล่นิทาน

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายให้เข้าใจซึ่งกัน
และกัน โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาทางภาษา ซึ่งประกอบไปด้วย การรับข้อมูล การส่งข้อมูลผ่าน
การคิดและสัญลักษณ์ ภาษาจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาระดับ โดยเฉพาะในระดับการศึกษา
ปฐมวัย เพราะจะเป็นรากฐานสำคัญและมีความจำเป็นที่สุดต่อพัฒนาการด้านสติปัญญา และ
พัฒนาการด้านอื่นๆ ภาษาจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะการฟัง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการ
พูด การอ่าน และการเขียน ดังนั้นหากเด็กจะเรียนรู้ได้ดี ควรส่งเสริมทักษะทางภาษาตั้งแต่เด็กปฐมวัย
โดยเป็นไปตามลำดับขั้นพัฒนาการ เริ่มจากความคุ้นเคยจากการได้ยิน ได้ฟัง จะทำให้เกิดทักษะ
พื้นฐานด้านการฟัง และสามารถนำไปต่อยอดกับทักษะด้านอื่นๆ นอกจากนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการ
ส่งเสริมทักษะทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัยคือ สภาพแวดล้อมที่ดี และมีความเหมาะสมที่จะทำให้เกิด
การเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษาในด้านการฟังสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมี
หลากหลายกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติ การสนทนา การอภิปราย การร้อง
เพลง การพูดคำคล้องจอง รวมทั้งการใช้ปริศนาคำทาย ซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้
เด็กได้ฟัง พูดโต้ตอบ แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระจะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางภาษา
ที่ดีขึ้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อให้เด็กได้รับ
ประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านการฟังและการพูดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้
ผู้เรียนได้เรียน และปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญใน
การเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ประพฤติปฏิบัติ ลงมือกระทำจริง
จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนมีโอกาสรับรู้โดยผ่านการรับรู้หลายๆ ทางอาทิการฟัง การพูด การถาม
การสัมผัส และการทดลอง กิจกรรมต้องท้าทาย ชวนคิด มีความยากง่ายสลับซับซ้อนพอเหมาะกับวัย
และความสามารถของผู้เรียน

การศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข การนำนิทานมาฝึกทักษะทาง
ภาษาจะช่วยให้เกิดความสุขสนุกสนานและส่งเสริมความคิดและจินตนาการ ส่งผลให้เกิดพัฒนาการทาง

ภาษา เด็กที่ฟังนิทานจะฝึกความจดจำ ความต่อเนื่องของเรื่องราว ส่งเสริมให้มีความฉลาดในการฟัง การเรียนรู้คำใหม่จากนิทาน และเกิดความคิดจากเรื่องราวที่ตนได้ฟังมา เมื่อถึงคราวที่จะใช้ก็ยังสามารถนำออกมาใช้ได้ทันที การนำนิทานมาสอดแทรกในกิจกรรม จะเป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดให้กับเด็กได้ดี เนื้อหาสาระในนิทาน เหตุการณ์หรือพฤติกรรมเด่น จะกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและตั้งใจฟัง ในขณะเดียวกัน เด็กจะเรียนรู้ภาษาจากการฟังนิทาน เกิดความคิดความเข้าใจ เพิ่มพูนประสบการณ์และพัฒนาสู่การเรียนรู้ภาษาต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานมาสอดแทรกในกิจกรรม ซึ่งจะทราบว่ามึผลต่อความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสาร ในด้านการฟังของเด็กหรือไม่เพียงใด ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเด็กให้เกิดความพร้อมตลอดจนเป็นการปูพื้นฐานทางภาษาเพื่อการเรียนรู้ขั้นต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน มีความสามารถด้านการฟังโดยรวมหลังการทดลองสูงขึ้น

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ ที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 กำลังศึกษาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู ตำบลป่าอ้อ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จำนวนนักเรียน 15 คน

4.2 เนื้อหา

การใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ขวบ โดยจัดทำนิทานที่มีเนื้อหาที่เด็กให้ความสนใจ และมีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 เรื่อง

4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2561 ถึง วันที่ 28 ธันวาคม 2561 ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที ทดลองกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 15 ครั้ง

4.4 ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเล่านิทาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- เด็กนักเรียนที่ได้รับการทดลองใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟัง มีทักษะการฟังที่ดีขึ้น
- ครูได้แนวทางในพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

- เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนอายุระหว่าง 3 - 4 ปี จำนวน 15 คนที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู
- ทักษะด้านการฟัง หมายถึง ความสามารถในการฟังนิทานสั้นๆ หรือเรื่องราวได้อย่างตั้งใจ มีความเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ทั้งคำถามและปฏิเสธ การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลง
- กิจกรรมการเล่านิทาน หมายถึง การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานที่มีเรื่องราวเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความสนุกสนาน และเหมาะสมกับเด็ก โดยกำหนดรูปแบบของการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อนิทาน จุดประสงค์ อุปกรณ์ ขั้นตอน ในการดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นนำ (ประมาณ 3 นาที)

ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรมโดยเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ดังนี้ การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง และการใช้ปริศนาคำทาย เพื่อให้เด็กสงบและมีสมาธิเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กิจกรรม

ขั้นดำเนินกิจกรรม (ประมาณ 14 นาที)

เด็กและครูร่วมกันสร้างหรือทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับหน้าปกของหนังสือนิทาน และเล่านิทานที่จัดทำขึ้น ได้แก่ นิทานจ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง นิทานผลไม้ของหนูเล็ก นิทานลูกหมีไม่มีวินัย ในระหว่างที่เล่า ครูกระตุ้นให้เด็กฟังและใช้ภาษาพูดตอบโต้จากเรื่องราวที่ฟัง จากนั้นให้เด็กปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ด้วยตนเอง ซึ่งจะประกอบไปด้วย การทำท่าทางเลียนแบบสัตว์ การแสดงบทบาทสมมติ การทำท่าทางประกอบคำบรรยาย โดยตกลงกันว่า ใครจะ

เป็นตัวละครตัวไหน แล้วออกมาแสดงบทบาทหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม จากนั้นครูและเด็กพูดคุยซักถาม
กันจนจบเรื่อง

ขั้นสรุป (ประมาณ 3 นาที)

ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรม โดยครูตั้งคำถามให้เด็กได้พูดคุย แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับตัวละคร
ต่างๆ ในนิทานที่ครูเล่า เปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในชั้น
เรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี)

- 1.1 หลักการ
- 1.2 จุดมุ่งหมาย
- 1.3 คุณลักษณะตามวัย
- 1.5 สารการเรียนรู้
- 1.6 การจัดประสบการณ์
- 1.7 การประเมินพัฒนาการ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฟัง

- 2.1 ความหมายของการฟัง
- 2.2 ความสำคัญของการฟัง
- 2.3 องค์ประกอบของการฟัง
- 2.4 ประเภทของการฟัง
- 2.5 ขั้นตอนการพัฒนาการฟังของเด็กปฐมวัย
- 2.6 แนวทางในการส่งเสริมการฟัง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

- 3.1 ความหมายของนิทาน
- 3.2 ความหมายของการเล่านิทาน
- 3.3 ประเภทของนิทาน
- 3.4 จุดประสงค์ของการเล่านิทาน
- 3.5 คุณค่าและประโยชน์ของนิทานที่มีต่อเด็กปฐมวัย
- 3.6 หลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง
- 3.7 เทคนิควิธีในการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3.8 รูปแบบการเล่านิทาน
- 3.9 องค์ประกอบของการเล่านิทาน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)

หลักการ

เป็นหลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่ร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน วันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคมโดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนาสถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษา ระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อและในแต่ละช่วงอายุผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันที่

คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3-4 ปี มีดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
- บอกชื่อของตนเองได้
- ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆได้
- สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ
- ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆและแสดงท่าทางเลียนแบบได้
- รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ
- อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

เด็กอายุ 4 ปี

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้
- บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
- สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กบุคคล และสถานที่รอบตัวเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็ก และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก มีโอกาสใกล้ชิดหรือมี ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่นำเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่นทักษะการ เคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและ ผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือ เลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวรวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาในการใช้ภาษา ได้แก่

- การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
- การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กเขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือน สัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง
- การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สารที่เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรมีโอกาสรู้จัก และรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

3. ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

4. สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสีขนาดรูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่างๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ได้มีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

หลักการจัดประสบการณ์

- จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่องเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต การจัดประสบการณ์
- ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

แนวทางการจัดประสบการณ์

- จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการคือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
- จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
- จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
- จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

- กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยเด็กในแต่ละวัน
- กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที
- กิจกรรมที่เด็กมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนักเพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

- การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหวและความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี
- การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ
- การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาส ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย
- การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่าง

สม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

- การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก คำนวณ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลองศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหารหรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษา ที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล
- การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลาย ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ
- การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะ และดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่างๆ

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

- ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึก พฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล จากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฟัง

ความหมายของการฟัง

การฟังมีความหมายแตกต่างกันไปจากการได้ยิน การได้ยินเกิดขึ้นเนื่องจากมีเสียงมากระทบหูเองโดยไม่ตั้งใจ คนหลายคนจึงได้ยินโดยที่มิได้ฟัง

การได้ยิน หมายถึง การรู้จักเสียงที่ได้ยิน ได้ความหมายและกลมกลืนเข้ากับความรู้และประสบการณ์ ส่วนการฟังนั้นหมายถึงการใช้ สมาธิและความตั้งใจที่จะจำประเด็นของสิ่งที่ได้ยิน

ทูโทโล (Tutolo. 1977 : 83) ได้กล่าวถึงการฟังว่า การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในการติดต่อสื่อสารความหมายซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังเป็นทักษะทางภาษาที่สามารถสอนกันได้ด้วยวิธีที่เป็นลำดับขั้นตอน

วรารณ รักษ์วิจัย (2538 : 44) ได้กล่าวไว้ว่า การฟังคือการฝึกการฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรีเพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่างๆ และสามารถถ่ายทอดไปเป็นประโยคที่เหมาะสม มีมารยาทในการฟังและมีสมาธิในการฟัง การฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. การได้ยิน (Hearing) การได้ยินเป็นกระบวนการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เมื่อหูได้รับสัญญาณเสียงเข้าไปแล้วจะส่งไปยังสมองตามลำดับขั้นเพื่อแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน ในขั้นนี้ต้องใช้สมาธิและการตั้งใจฟังอย่างจริงจัง
3. การรับรู้ความหมาย (Auding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและรู้จักประเมินค่าควรเชื่อถือเพียงใด แล้วจึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 147-148) ได้กล่าวว่า การฟังของเด็กเป็นการรับรู้เรื่องราว ด้วยประสาทสัมผัสทางหู ที่เด็กสะสมแล้วนำไปสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษามากกว่าการใช้เพื่อพัฒนาปัญญา เด็กจะเก็บคำพูด จังหวะเรื่องราว จากสิ่งที่ฟังมาสานต่อเป็นคำศัพท์ เป็นประโยคที่จะถ่ายทอดไปสู่การพูด ถ้าเรื่องราวที่เด็กได้ฟังมีความชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ เด็กจะได้คำศัพท์และมีความสามารถมากขึ้น

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 63) กล่าวว่า การรับฟังหรือรับสัญญาณหรือข่าวสารที่มีผู้ส่งมาให้ ทักษะในการรับข้อมูลได้แก่ การอ่านและการฟัง

สรุปได้ว่า การฟังเริ่มต้นจากการได้ยิน รับรู้เข้าใจ คิดแล้วนำไปใช้ประโยชน์ เป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอนและเป็นลำดับของผู้ฟัง ทักษะการฟังเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมแก่เด็กปฐมวัยนั้น ส่วนใหญ่

เป็นการฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี และเสียงเพลง ซึ่งการฟังของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างถูกต้อง

ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญมากทักษะหนึ่ง ทั้งนี้เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชนตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ทำให้เยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนและการแนะนำทางด้านการฟังอย่างถูกต้องเหมาะสม นักเรียนก็จะมีความสามารถในการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการฟังเท่าที่ควร และอาจก่อให้เกิดผลร้ายกับนักเรียนได้หากได้รับการฝึกฝนอย่างผิดๆ นอกจากนี้การฟังยังมีผลต่อความคิด การแสดงออก การพูด และบุคลิกภาพ ดังนั้นการฟังที่ดีจึงเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุด
2. การฟังช่วยทำให้เกิดปัญญาและความรู้
3. การฟังเป็นส่วนสำคัญของการพูด การอ่าน และการเขียน
4. การฟังช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
5. การฟังช่วยขยายความรู้ ความคิด และประสบการณ์ รวมทั้งการคิดค้นงานใหม่ๆ
6. การฟังช่วยในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของสังคม
7. การฟังช่วยในการเลือกประเมินและตัดสินต่างๆ ได้ถูกต้องดียิ่งขึ้น

สมิธ (Smith. 1973 : 72) ได้สรุปใจความสำคัญของการสอนฟังดังนี้คือ

1. เด็กในชั้นประถมศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่างๆ จากการฟัง ถ้าเราสอนฟังโดยตรงก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กได้
2. เด็กตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนรู้โดยตรงทันทีจากการฟังได้ดีกว่าการอ่าน เพราะเด็กในระดับชั้นต้น ๆ นี้ยังไม่มีทักษะการอ่านมากพอที่จะอ่านบทความครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะภาษาเช่นเดียวกับการอ่าน
3. เด็กเรียนซ้ำมิได้หมายความว่าต้องด้อยการฟังไปด้วย ดังนั้นการฟังจึงเป็นวิธีการที่ดีที่จะสอนเด็กเรียนซ้ำ
4. ความสามารถในการฟังของเด็กชายและเด็กหญิงในทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

มาชาโด (Machado. 1980 : 71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ว่า

พัฒนาการทางการฟังและความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย จะเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กเรียนรู้ได้ดีกว่าด้านอื่นๆ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ก่อนการพูด ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของทักษะทางภาษาด้านการพูด การอ่าน และการเขียน การฝึกให้เด็กรู้จักฟังเสียงต่างๆ เช่น เสียงพูดเสียงเพลง เสียงเคาะ เสียงปรบมือ จะเป็นจังหวะหรือไม่เป็นจังหวะก็ตาม เป็นการกระตุ้นเร้าให้สมองของเด็กทำงาน เมื่อเด็กฟังเสียงต่างๆ เด็กจะรู้จักคำ ใช้ความคิด รู้จักแยกแยะประเภทสิ่งที่ได้รับรู้ได้ดีและแม่นยำขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้นการฝึกให้เด็กรู้จักฟังตั้งแต่ยังเด็กจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการการรับรู้ ความคิด หรือสติปัญญาได้วิธีหนึ่งจึงควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง การฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (Hearing) การได้ยินเป็นกระบวนการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เมื่อหูรับสัญญาณเสียงเข้าไปแล้วจะส่งไปยังสมองตามลำดับขั้นเพื่อแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน ในขั้นนี้ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง
3. การรับรู้ความหมาย (Auditing) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และรู้จักประเมินค่าว่าควรเชื่อถือเพียงใด แล้วจึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การฟังเริ่มจากการได้ยินเสียง จึงเกิดการรับรู้และเข้าใจสิ่งที่รับรู้และนำไปใช้ประโยชน์เป็นกระบวนการที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยทักษะการฟังเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้เด็กได้มีพื้นฐานทักษะของการฟัง มารยาทการฟัง เด็กวัยนี้จะพัฒนาได้ดีเด็กต้องมีความพร้อมอายุวุฒิภาวะ เวลา ความพากเพียรและแรงจูงใจ ในการสอนเด็กปฐมวัยนั้น ครูควรพูดให้ชัดเจนไม่ดังหรือค่อยเกินไปและไม่ควรพูดมากจนเกินไป จะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในการฟังได้ ซึ่งขอขยายการฟังของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการฟังเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำและการปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง

องค์ประกอบของการฟัง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการฟังไว้ดังนี้

1. การจำแนกเสียง
2. การฟังคำพูด คำสั่ง เข้าใจและปฏิบัติตามให้ถูกต้อง
3. มารยาทในการฟัง

4. การฟังนิทานหรือเรื่องราวแล้วจับใจความได้
5. การฟังเพลง คำคล้องจอง และการเล่นที่สร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา

การฟังให้เกิดผลดีเยี่ยมมีองค์ประกอบหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง มอร์ริส (วรรณิ โสมประยูร 2537 : 90 ; อ้างอิงจาก Morris. 1964. การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา) กล่าวว่า “ผู้พูดดีย่อมทำให้การฟังดี” และกล่าวต่อไปว่า “ถึงแม้ผู้พูดดีจะทำให้การฟังดี แต่ความสามารถและทักษะของผู้พูดก็ยังไม่สำคัญไปกว่าตัวผู้ฟังเองที่รู้ว่าจะฟังอย่างไร” เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า องค์ประกอบของการฟังอันได้แก่ผู้พูดและผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการฟังที่สำคัญได้แก่ การเข้าใจความหมายของคำ และการปฏิบัติตามคำสั่งได้ โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยการฟังมีความสำคัญในการสื่อสารซึ่งกันและกันได้ถูกต้อง

ประเภทของการฟัง

การฟังเป็นสิ่งที่เด็กมีพัฒนาการมาตั้งแต่แรกเกิด และมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น นอกจากนั้นความสามารถทางการฟังมีหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และแต่ละประเทศมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2539 : 87) สรุปประเภทของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเพื่อจำแนกเสียง เป็นการฟังเพื่อแยกเสียงต่างๆ ให้ทราบว่าเสียงของคนสัตว์ หรือสิ่งของประเภทใด
2. การฟังเรื่องง่ายๆ ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นการฟังเพื่อความรู้ความเข้าใจที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน การฟังประเภทนี้เป็นพื้นฐานของการฟังประเภทอื่นๆ เช่น การฟังคำสั่งสนทนา การฟังเสียงตามธรรมชาติ
3. การฟังเพื่อสาระสำคัญ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง เพื่อให้เข้าใจและจับใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้ เช่น การฟังบทเรียน การฟังเทศน์ การฟังปาฐกถา
4. การฟังเพื่อพักผ่อน เป็นการฟังที่ผู้ฟังเกิดความสุขสนทนเพลิดเพลิน เกิดความรู้สึกนิยมชมชอบและคล้อยตาม เช่น การฟังเพลง การฟังกลอน การฟังละคร การฟังนิทาน
6. การฟังเพื่อเกิดความคิดและสรุป เป็นการฟังที่ผู้ฟังนำสิ่งที่ได้ฟังนั้นมาเทียบเคียงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของตน แล้วจึงสรุปเป็นความคิดของตน
7. การฟังเพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฟังที่ผู้ฟังเมื่อได้ฟังแล้วก็นำสิ่งที่รู้นั้นมาผสมกับความรู้อื่น ทำให้ได้ความคิดใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น การฟังเพลงหรือกลอน ก็คิดแต่งเพลงหรือกลอนในขณะที่ฟังด้วย

8. การฟังเพื่อปฏิบัติตาม เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง ฟังแล้วจำทำตามลำดับขั้นตอนและเหตุการณ์อย่างละเอียด เพื่อปฏิบัติตามภายหลัง การฟังประเภทนี้ต้องท่องจำหรือจดจำไว้เพื่อการปฏิบัติจะได้ไม่ผิดพลาด
9. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ หรือการฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นลักษณะการฟังที่ผู้ฟังเข้าใจ และสามารถแยกแยะสิ่งที่ได้ฟังว่าอะไรเป็นความคิดเห็นของผู้พูด อะไรเป็นข้อเท็จจริงหรือพิจารณาได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกต้องและอะไรน่าเชื่อถือ เช่น การฟังโฆษณา ฟังการหาเสียงต่างๆ

เยาวยา เดเซคูปต์ (2542 : 79) การฟังมีหลายประเภท ได้แก่

1. การฟังอย่างเงียบ
2. การฟังอย่างตั้งใจ ได้แก่ การฟังคำสั่ง การฟังประกาศเพื่อปฏิบัติตาม
3. การฟังอย่างชื่นชม เช่น การฟังดนตรี
4. การฟังอย่างวิเคราะห์ สามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ ได้

สุภาวดี ศรีวรรณ (2542 : 60) ได้แบ่งประเภทของการฟังที่ควรส่งเสริมให้แก่เด็กปฐมวัยดังนี้

1. การฟังเพื่อจำแนกความแตกต่างของเสียงคือ ความสามารถเข้าใจความแตกต่างของเสียงที่ได้ฟัง
2. การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งคือ การฟังคำสั่งและสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
3. การฟังเพื่อเข้าใจความหมายของคำศัพท์ คือสามารถเข้าใจคำศัพท์ได้อย่างถูกต้องว่าหมายถึงอะไร
4. การฟังเพื่อเข้าใจเรื่องราวคือ การฟังเรื่องราวนั้นๆ อย่างตั้งใจและสนใจจนเกิดความเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ฟังได้

เคนเนดี (Kennedy. 1975 : 146) ได้จัดประเภทของการฟังเอาไว้ 6 ประเภทคือ

1. การฟังทั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน (Simple Listening) เช่น การฟังการสนทนาการฟังทางโทรทัศน์
2. การฟังเพื่อจำแนกเสียง (Discriminative Listening) เช่น การฟังเสียงสัตว์ เสียงยวดยาน เสียงที่แสดงความรู้สึก
3. การฟังเพื่อเป็นการพักผ่อน (Listening for Relaxation) เช่น การฟังบทกลอน การฟังเรื่องราวและนิทานต่างๆ
4. การฟังเพื่อจับสาระสำคัญ (Listening for Information) เช่น การฟังประกาศ การฟังความคิดเห็นและการฟังเพื่อตอบคำถาม

10. การฟังเพื่อจับความคิด (Listening Organize Ideas) เช่น การฟังอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ
11. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ (Critical Listening)
12. การฟังเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เช่น การฟังดนตรีและการแสดงต่างๆ

ดังนั้นจึงสรุปประเภทของการฟังได้คือ ฟังเพื่อความรู้ ฟังเพื่อความบันเทิง ฟังเพื่อความเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้องและการฟังเพื่อแสดงความคิดเห็น สำหรับเด็กปฐมวัยควรจัดให้มีการฟังเพื่อเด็กสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง ฟังแล้วสื่อความหมายเรื่องที่ฟังได้

พัฒนาการความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

เด็กทารกจะเริ่มเรียนรู้ภาษาด้วยการฟังผู้อื่นก่อนแล้วจึงจดจำทำเลียนแบบเป็นภาษาพูด อันเป็นผลทำให้การติดต่อหรือสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้างเป็นไปได้มากขึ้นตามลำดับ นิตยา ประพตกิจ (2536 : 178-179) และहरषा नललषलर (2535 : 198-199) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้ดังนี้

อายุ 0-2 ปี พยายามเลียนเสียงที่ได้ยิน เข้าใจคำและประโยคต่างๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์ และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องสั้นๆ และเพลงกล่อมเด็ก

อายุ 3 ปี ชอบฟังเสียงต่างๆ ที่ได้ยินคุ้นหูอยู่เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัวชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสอง ฟังไม่ได้นาน และฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ยังไม่สม่ำเสมอ สามารถเชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้

อายุ 4 ปี ฟังเรื่องได้นานขึ้น อาจเลือกหนังสือให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้ บางครั้งจะแกล้งทำเป็นไม่ได้ยินหรือไม่สนใจคำสั่งหรือเสียงเรียก ชอบฟังเรื่องซ้ำๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ปี ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่

อายุ 6 ปี ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่างๆ

ดังนั้น สรุปได้ว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านการฟังเป็นอันดับแรก ต่อจากนั้นก็จดจำและเชื่อมโยงสิ่งที่ได้รับฟังกับประสบการณ์สื่อออกมาเป็นภาษาพูด ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่การเขียนและการอ่านต่อไป

แนวทางในการส่งเสริมการฟัง

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2533 : 93-94) ได้กล่าวถึงการสอนทักษะการฟังว่า ครูควรเตรียมกิจกรรมเรื่อง การฟังแก่เด็กดังนี้

1. ครูต้องพยายามจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและน่าสนใจโดยวางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละช่วงเวลาตามความสนใจของเด็ก และจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการฟัง
2. กระตุ้นให้นักเรียนทราบว่า การฟังเป็นเรื่องที่จำเป็น
3. การสอนฟังให้เด็ก โดยวิธีการที่ครูพูดให้ชัดแต่เบาพอที่จะให้เด็กสนใจฟัง และควรใช้เวลาเด็กในการรับฟัง หรือเตรียมตัวให้มากพอ เพื่อให้เด็กหยุดกิจกรรมอื่น แล้วหันมาสนใจฟังครู และที่สำคัญครูควรใช้คำอธิบายง่ายๆ
4. ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดี โดยทำตัวอย่างให้เด็กเห็นได้ชัดเจน เช่น การหันหน้าไปทางผู้พูด เป็นต้น
5. สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับเด็กและครู
6. ช่วยให้เกิดพัฒนาการรับรู้เสียง ให้รู้จักแยกเสียงที่ได้ยินในชีวิตประจำวัน
7. เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้ฟังเรื่องหรือประสบการณ์ที่มีความหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้

เยวพา เดเซคูปต์ (2542 : 79) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ในการฟังไว้ว่า ครูควรมีวิธีการดังนี้

1. ให้เด็กนั่งฟังอย่างสบาย
2. ให้เด็กเข้าใจว่าการฟังเป็นสิ่งสำคัญ ควรตั้งใจฟังผู้อื่น และฝึกมารยาทในการรับฟังด้วย
3. การปฏิบัติงานในการสอนฟัง ครูควรปฏิบัติดังนี้
  - 3.1 พูดด้วยน้ำเสียงปานกลางพอที่เด็กจะได้ยิน ไม่ควรตะโกนตะเบ็ง หรือพูดค่อยจนเกินไป
  - 3.2 อย่าพูดมากจนเกินไป จนเด็กหมดความสนใจและไม่ตั้งใจฟัง
  - 3.3 ให้เวลาเด็กเตรียมพร้อมที่จะรับฟังเช่น ให้เด็กเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะพูดกับเด็ก
  - 3.4 อธิบายให้เด็กเตรียมพร้อมโดยใช้คำพูดง่ายๆ และมีการเตรียมตัวล่วงหน้า

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2540 : 38)

การฟังครูต้องใช้การฟังอย่างจริงจังกับเด็ก ฟังอย่างเข้าใจ ฟังแล้วคิดเพื่อประเมินค่าเด็กกำลังสื่อสารสิ่งใดให้กับครู พร้อมตอบสนองให้เด็กคิด กระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้นที่จะตอบและกระทำในสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ถูกต้อง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการฟังมีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับเด็กปฐมวัย ในการสอนการฟังให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ควรพูดให้มีความชัดเจน ไม่เสียงดังหรือเสียงค่อยเกินไป และที่สำคัญไม่ควรพูดมากเกินไป เด็กอาจเบื่อที่จะฟังและให้โอกาสเด็กในการเตรียมตัวที่จะฟัง ครูควรใช้คำพูดที่ง่ายๆ ใน

การฟังสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ เช่น การฟังเพลง ฟังเสียงดนตรี ฟังคำถามจากการทายปริศนาคำทาย และฟังเสียงต่างๆ และวิธีที่ใกล้ตัวเด็กและสามารถเข้าใจได้ง่ายอีกวิธีหนึ่งคือ การฟังนิทาน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

ความหมายของนิทาน

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2535: 26) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยอิงความจริง หรือจินตนาการ มีวัตถุประสงค์ให้ความสนุกสนาน แฝงความคิดสอนใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากเนื้อหาในนิทาน

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2535: 8) ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่อง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แฝงคำสอนจรรยาในชีวิตเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 16) ให้ความหมายของนิทานว่า เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีเนื้อหาที่เล่าเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณงามความดีเพื่อปลูกจิตสำนึกของคนให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความดีและเป็นตัวอย่างแก่สังคม

ศุภรัช ภิรมย์รักษ์ (2540: 45) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยวัตถุประสงค์ เพื่อสืบทอดประสบการณ์ ภูมิปัญญาหรือค่านิยมบางอย่างให้ผู้ฟังพร้อมทั้งสอดแทรกความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อมๆ กัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 210) ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน คือ สื่อที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ไม่มีเด็กคนใดไม่ชอบฟังนิทาน นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจ และการรับรู้ให้กับเด็ก

วันเนาว์ ยูเด็น (2542: คำนำ) ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน คือ ชีวิตเรื่องราวในนิทานแท้ที่จริงเป็นเรื่องราวของชีวิต นิทานไม่ใช่เรื่องสำหรับเพียงเพื่อฟัง อ่าน เพื่อสนุกหรือรับคำสอนที่แทรกอยู่เท่านั้น

สันทพัฒน์ อรุณธารี (2542: 2) ให้ความหมายว่า นิทาน คือ เรื่องที่มีผู้แต่งขึ้นใหม่ โดยยึดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการเล่าเรื่องให้เข้ากับสภาวะการณ์ในเวลานั้นๆ ซึ่งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คติสอนใจ ที่ฟังประสงค์ให้ผู้ฟังนำไปใช้ในชีวิตจากเนื้อหาของนิทาน เพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2542: 138) ได้กล่าวว่า นิทานและการเล่าเรื่อง หมายถึงเรื่องราวที่เล่าต่อกันมาเป็นเวลานาน เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้ความรู้ เพื่อเป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และบางครั้งก็สอดแทรกคติและคุณธรรมเพื่อสอนใจลงไปด้วย ในระหว่างการเล่าเรื่องให้เด็ก

ฟัง อาจมีการสนทนาโต้ตอบ อภิปราย ชักถาม แสดงข้อคิดเห็น และแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวก็ได้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่านิทาน

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542: 48) สรุปความหมายของนิทานไว้ว่า

1. เป็นเรื่องราวที่ผูกขึ้น
2. เป็นเรื่องราวที่ใช้วาจาเป็นสื่อในการถ่ายทอด
3. เป็นบทประพันธ์ที่มีลีลาการเล่าแบบเป็นกันเอง ทำนองการเล่าด้วยวาจา
4. เป็นเรื่องเล่าที่มีจุดประสงค์หลัก เพื่อความบันเทิงใจ และมีสิ่งสอนใจเป็นจุดประสงค์รอง

สรุปได้ว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าที่แต่งขึ้นมาด้วยการผูกเรื่องขึ้น โดยอาศัยประวัติของความจริงบ้าง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงบ้าง หรืออาจเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมาจากจินตนาการหรืออิงความจริง มีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินสอดแทรกแง่คิดคติสอนใจและแฝงด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม เพื่อให้ผู้ฟังนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติตนที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ความหมายของการเล่านิทาน

พัชรี ไชยะสนิท (2535: 80) ได้กล่าวว่า การเล่านิทาน หมายถึง การเล่าเรื่องให้เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบ อภิปรายชักถาม แสดงข้อคิดเห็นและแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวหรือประสบการณ์รอบตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่า

เกริก ยूनพันธ์ (2539: 35) การเล่านิทาน คือ ผู้ที่มีความสามารถ ในการเล่าเรื่องราว ผู้เล่าแต่ละคนมักจะมีลักษณะเด่นพิเศษแตกต่างกัน บางคนใช้เสียงเป็นสื่อสร้างความสนใจ บางคนอาจใช้ท่าทางประกอบการเล่า แล้วเกิดความสนุกสนาน บางคนสร้างสื่อ หรืออุปกรณ์ช่วยในการเล่าให้เกิดความตื่นตาตื่นใจ

สรุปได้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วิธีการในการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นโดยใช้น้ำเสียง ท่าทางประกอบเรื่องราว สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

ประเภทของนิทาน

เกริก ยूनพันธ์ (2539: 20 - 22) กล่าวถึง การแบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบของนิทาน และตามเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องราวของนิทาน แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ 8 ประเภท คือ

1. เทพนิยายหรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทานหรือนิยายที่เกินเลยความเป็นจริงของมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร ตัวเอกหรือตัวละครเด่นๆ จะมีอภินิหารหรือเวทมนต์ฤทธิ์เดช ฉากหรือสถานที่ในเรื่องมักเป็นสถานที่พิเศษ หรือถูกกำหนดขึ้นมา เช่น สรวง

สวรรค์หรือเมืองบาดาล มีพระเอกเป็นเจ้าชาย มีนางเอกเป็นเจ้าหญิง มีนางฟ้ามีเทวดา มียักษ์ เป็นต้น

2. นิทานประจำท้องถิ่นหรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานตกทอดต่อเนื่องกันมาเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เรื่องราวของโบราณวัตถุที่มีเหตุแห่งที่มาของการสร้างการคิด ฯลฯ
3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เรียบเรียงเชิงเปรียบเทียบกับชีวิต และความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมให้บังเกิดผลในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ให้พึงพิถีพิถันละเอียดรอบคอบ และไม่ประมาท ช่วยเหลือหรือเมตตาต่อผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจกล้าหาญ มักเป็นเรื่องถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลสำคัญๆ ไว้ มักสร้างฉากหรือสถานการณ์ที่น่าตื่นเต้นเกินความเป็นจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าบุคคลที่เป็นบรรพบุรุษนั้นมีความสามารถและน่าสนใจจริงๆ
5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องราวของเหตุที่มาจากสิ่งหนึ่งสิ่งใดและอธิบายพร้อมตอบคำถามเรื่องราวนั้นๆ ด้วย เช่น เรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม นกกับกา เป็นต้น
6. เทพปกรณัม เป็นนิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อโดยเฉพาะตัวบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือความเป็นจริง ลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ เป็นต้น
7. นิทานที่มีตัวสัตว์เป็นตัวเอก เปรียบเทียบเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม สอนจริยธรรม แฝงแง่คิดและแนวทางแก้ไข บางครั้งสอนแบบทางอ้อม ผู้อ่านหรือผู้ฟังจะต้องพิจารณาเอง เป็นเรื่องบันเทิงคดีที่สนุกสนาน
8. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีมุขที่ตลกขบขันสนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข เนื้อเรื่องเกี่ยวกับไหวพริบ เรื่องราวแปลกๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินความจริง เป็นต้น

นิทานมีหลายประเภทด้วยกัน การแยกประเภทนิทานขึ้นอยู่กับลักษณะของเรื่อง และที่มาของนิทานเป็นสำคัญ ซึ่งจะขอแบ่งประเภทของนิทานออกเป็น 8 ประเภท(สันหพัฒน์อรุณธาริ. 2542:

17) ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา
2. นิทานท้องถิ่น
3. นิทานเทพนิยาย
4. นิทานตลกขบขัน
5. นิทานสร้างเสริมคุณธรรม
6. นิทานเรื่องเกี่ยวกับสัตว์

7. นิทานที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่อง เช่น เรื่องยาเสพติด เรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
8. นิทานส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

สรุปว่า นิทานมีหลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ได้ 2 หมวดด้วยกัน คือ นิทานสมัยเก่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ ส่งเสริมคุณธรรม เช่น ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และอภินิหาร เป็นต้น นิทานสมัยใหม่ มีเนื้อหาเป็นปัจจุบันส่งเสริมความรู้และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จุดประสงค์ของการเล่านิทาน

กุหลาบ ตันติผลาชีวะ (2541: 11 - 12) ได้กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กฟังนั้นมีเป้าหมายสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. ให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด การเล่านิทาน จึงไม่ควรมาจากครูคนเดียว ครูควรให้เด็กเป็นผู้เล่านิทานเองด้วย เพราะการให้เด็กเล่านิทานเอง จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกลบยบายความคิดของตนให้กระจ่างและพัฒนาทางภาษา หากครูเล่าเองควรมีการถามตอบโต้ที่ให้แก่เด็กคิดระหว่างการเล่านิทานด้วย
2. สร้างความรักการอ่านและหนังสือให้กับเด็ก เวลาเล่านิทานเป็นเวลาที่สร้างความสนใจในการอ่านและหนังสือให้กับเด็กมาก ครูควรเตรียมให้พร้อมโดยการอ่านนิทานเล่มที่จะเล่าให้เข้าใจ จำได้เวลาอ่านให้เปิดหนังสือเสมอตาเด็ก ตาครูจับที่เด็กคอยสังเกตคอยตั้งคำถามเป็นช่วงๆ เพื่อช่วยให้เด็กทบทวนรายละเอียดและต้นตอที่จะฟังอยู่เสมอ เวลาเล่านิทานควรจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ 4 - 5 คน ถ้าไม่ได้ก็ให้เด็กนั่งเป็นวงเห็นหน้าครูชัดเจนและครูเห็นเด็กทุกคน ถ้าเด็กรู้สึกเพลิดเพลินกับนิทานจากหนังสือที่ครูเล่า เด็กจะชอบและสนใจที่จะอ่านหนังสือด้วยตนเอง สิ่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยรักการอ่าน และความรักหนังสือที่ดี
3. สร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับเด็ก จุดประสงค์ของการเล่านิทานคือ การสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ คุณธรรม หรือแม้แต่การพัฒนาสติปัญญาที่สามารถใช้นิทานเป็นสื่อของการเรียนรู้ได้ จุดสำคัญที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนรู้้นั้น นอกจากเนื้อหาของนิทานตรงประเด็นแล้ว บรรยากาศในการเล่ามีความสำคัญมากผู้เล่าที่ดีต้องสนุกกับการเล่านิทาน และสามารถสื่อสารเรื่องราวให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่จะฟัง ในขณะที่เดียวกันต้องหยุดถามเป็นระยะๆ หรือให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ การเล่านิทานอาจเล่าซ้ำได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้ถ้อยข้อมูลใหม่เปรียบเทียบ เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทฤษฎีของพือาเจท์ที่ว่าด้วยการคิดเพื่อการพัฒนาความรู้ใหม่

สรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการเล่านิทาน คือ ใช้นิทานเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาด้าน ภาษา ด้านความคิด ด้านอารมณ์และจิตใจ สร้างสมาธิ ปลุกฝังจริยธรรม ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 55 - 56) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทาน ดังนี้

1. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกรอบรู้หรือใกล้ชิดเป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟัง ทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย และสดชื่นแจ่มใส
3. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลานานขึ้นหรือยาวขึ้นโดยเฉพาะเล่าที่มีความสามารถในการดึงดูดให้ผู้ฟังหรือเด็กๆ มีใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่า เล่าเรื่องที่มีความยาว
4. เด็กๆ และผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมทำให้เด็กๆ และผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น
5. นิทานจะช่วยทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
6. นิทานจะช่วยทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อนรู้จักการรับและการให้มองโลกในแง่ดี
7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็กๆ หรือผู้ฟังในการแสดงออกผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ
8. เด็กๆ และผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้
9. นิทานช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง
10. นิทานสามารถช่วยให้เด็กและผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542: 59 - 62) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้ วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กสนใจในการเรียนรู้ สามารถจดจำ กล้าแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกจากนั้นยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้ อยากเห็น ความสัมพันธ์ ผล ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าว จะช่วยให้เด็กสมความปรารถนาและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้นิทานมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็กดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการชักจูงให้ผู้เรียนได้คล้อยตาม เป็นตัวกระตุ้นและแรงจูงใจในตัวผู้เรียน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออก ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน
2. เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่างๆ และตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย
3. เป็นตัวแทนในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กนอกจากนี้ นิทานมีประโยชน์และคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และยังช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพ แก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามตัวแบบในนิทานที่ เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกล และมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลรอบข้าง เป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กยอมรับพฤติกรรมต่างๆ และเป็นต้นแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

ภารตี ศรีประยูร (2542: 30) ได้กล่าวถึง คุณค่าของนิทานต่อการเรียนการสอนดังนี้

1. ให้ความบันเทิงใจกับเด็กๆ ทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กร่าเริงแจ่มใสสมวัย
2. นิทานใช้นำเข้าสู่บทเรียน
3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัว และสอนจริยธรรมแก่เด็ก
4. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดพิจารณาแก้ปัญหาได้
5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและกระบวนการคิด
6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอิริยาบถของตนเอง
7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน
8. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็ก

สรุปได้ว่า นิทานมีคุณค่าและประโยชน์ คือ เป็นวิธีการให้ความรู้ที่จะทำให้เด็กสนใจเรียนรู้ สามารถจดจำและกล้าแสดงออก ปูทางฝังนิสัยรักการอ่าน แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กจากตัวแบบในนิทานที่เด็กประทับใจ สร้างสมาธิ ผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ ใกล้ชิดระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง

หลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง

สมใจ บุญอุรพีภิญโญ (2539: 7 - 8) กล่าวว่า การเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง ควรคำนึงถึงอายุและความสนใจของผู้ฟัง เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4 - 6 ปี จะสนใจตัวเองน้อยลง เริ่มสนใจภายนอกมากขึ้นมีอารมณ์รักสนุก ชอบฟังนิทานประเภทต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องที่มีสัตว์พูดได้ นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลายประเภท เช่น นิทานที่เล่นคำเล่นเสียงจังหวะคำ นิทานที่มีคำคล้องจอง มีคำซ้ำๆ กันที่น่าฟัง นิทานที่กระตุ้นจินตนาการ และตอบสนองให้เด็กได้แสดงท่าทาง นิทานที่รับรู้และเข้าใจความรู้สึกของเด็ก และให้ความเห็นอกเห็นใจ หนังสือที่นำมาเล่านี้ควรมีภาพประกอบที่ชัดเจน สีสันสวยงามและเสนอภาพที่สะท้อนความคิดของเด็กในทางที่ดีงาม ระยะเวลาในการเล่า ในระยะแรกควรใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

เกริก ยूनพันธ์ (2539: 57 - 59) ได้กล่าว คือ การเลือกนิทานที่จะเล่าให้เด็กฟังนั้น ผู้เล่านิทานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความสามารถที่จะแยกแยะเลือกนิทานให้เหมาะสมกับความสนใจ และความต้องการของเด็ก เด็กวัยระหว่าง 4 - 6 ปี จะให้ความสนใจกับตัวเองน้อยลง หันมาสนใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวมากขึ้น แต่ความสนใจของเด็กในวัยนี้ ยังเป็นระยะสั้นเท่านั้น คำกลอนที่มีคำคล้องจอง เช่น เพลงกล่อมเด็กคำทายที่ประลองปัญญา นิทานที่เป็นคำประพันธ์สัมผัสคล้องจอง เด็กๆ จะชอบมาก เช่น หนูมีกับหนูมา หนูมากับหนูมี หนูมีมีตุ๊กตาหมา หนูมาตุ๊กตาหมา เป็นต้น นอกจากนี้ วัยเด็กยังชอบนิทานที่ตัวเดินเรื่องหรือตัวเอกเป็นสัตว์พูดได้ เช่น หมาป่าพูดได้คุยกับหนูน้อยหมวกแดง เป็นต้น นิทานที่เหมาะสมและควรเล่าให้เด็กฟังนั้น ควรเป็นนิทานที่เปี่ยมด้วยคุณค่าทางเนื้อหาได้บรรณาธิกรร รุปแบบการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณภาพ ยกระดับสติปัญญาและจิตใจในทางที่ดี นิทานที่เล่าให้เด็กฟัง นอกจากปัจจัยข้างต้นแล้ว ผู้เล่ามีส่วนอย่างมากในการนำเสนอให้นิทานเรื่องนั้นมีความสนุกสนานเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีแง่มุม มีชั้นเชิงและเห็นรายละเอียดที่จะเล่าให้เด็กฟัง ไม่ว่าจะเป็นการเล่านิทานปากเปล่า นิทานวาดไปเล่าไปและลีลาการเล่านิทานจะต้องส่งผลให้ผู้ฟังหรือเด็กๆ เห็นภาพพจน์และเกิดความสนุกสนานประทับใจ

จากข้อความข้างต้น สรุปหลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟังได้ว่า ควรเป็นนิทานที่เหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องที่เล่าต้องเข้าใจสนุกสนาน ถ้ามีคำซ้ำๆ ประโยคซ้ำๆ ก็จะเป็นที่สนใจ สนุกสนาน ถ้ามีคำซ้ำๆ ก็จะเป็นที่สนใจของเด็กมาก ถ้าเป็นหนังสือควรมีภาพประกอบชัดเจน มีบทสนทนามากกว่าความเรียง เนื้อหาของเรื่องมีคุณค่าสร้างสรรค์ ส่งเสริมสติปัญญาและจิตใจ

เทคนิควิธีในการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2540: 45 - 46) กล่าวว่า ในการเล่านิทานสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือการสร้าง ความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อมข้อมให้ดีของผู้เล่า ผู้ที่เล่าจะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้ครบ และสรุปให้จับใจความดังนี้

ประโยคแรกที่จะใช้ในการเริ่มเรื่อง ควรหาถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นเต้น จูงใจให้ติดตามเรื่องต่อไป คอยสังเกตว่าผู้ฟังยังให้ความสนใจกับบทบาทลีลาการเล่าอยู่หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่าการเล่าสูญเสียความสนใจ ควรเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพักแล้วถามปัญหาอะไรเรื่อย ปัญหาเขาวัวหรือปัญหาสนุกๆ การจบเรื่องประโยคสุดท้าย จะปิดเรื่องต้องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า ประโยคแรกที่เริ่มใช้เริ่มเรื่อง ผู้เล่าจะต้องคิดและเตรียมไว้ก่อนว่า จะปิดเรื่องด้วยประโยคใด จึงจะเป็นการสรุปจบที่จับใจผู้ฟัง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจ ให้ข้อคิดหรือทิ้งท้ายไว้ให้คิดกิจกรรมภายหลังการเล่านิทาน สิ่งที่ไม่ควรละเลย หลังจากทีเล่านิทานจบ ควรมีคำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กตอบ ซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญเหตุการณ์ที่สำคัญและข้อคิดที่ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 78 - 79) ได้เสนอวิธีการเล่านิทานที่ครูควรทราบ ดังนี้คือ

1. เนื้อเรื่องต้องเหมาะสมกับวัย ใช้เรื่องที่มีความดีชนะความชั่วเสมอไป และผู้เล่าต้องจำเนื้อเรื่องได้ดีทุกตอน
2. เสียง ผู้เล่าจะต้องให้เด็กทั้งหมดได้ยินเสียงผู้เล่าอย่างชัดเจน ระดับเสียงและจังหวะพูดถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ใส่ความรู้สึกลงไปให้น้ำเสียง ถ้าผู้เล่าสามารถทำเสียงสูงต่ำ ทำเป็นเสียงเด็ก เสียงคนแก่ หรือทำเสียงตามลักษณะของตัวละครได้ เด็กจะยิ่งสนใจมากยิ่งขึ้น
3. ท่าทาง ถ้ามีภาพประกอบผู้เล่าไม่ต้องใช้ท่าทางมาก แต่เน้นที่ภาพหากไม่มีภาพ ประกอบก็ควรใช้ท่าทางประกอบบ้างตามโอกาส แต่อย่าใช้มากเกินไปพึงระวังให้เป็นไปตามธรรมชาติ
4. จังหวะ จังหวะในการพูดเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นิทานน่าสนใจ
5. อารมณ์ ในขณะที่เล่าควรเล่าให้เด็กเห็นถึงความรู้สึก และอารมณ์ของผู้เล่า เช่น อารมณ์รื่นเริง ความรู้สึกตื่นเต้น หรืออารมณ์เศร้า ฯลฯ
6. ข้อตกลงก่อนฟังนิทาน ควรมีข้อตกลงกันว่าผู้ฟังจะต้องไม่พูดแซงในขณะที่ฟังนิทาน
7. เวลาในการเล่า เด็กอายุ 5 - 6 ปี ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 16 - 17) กล่าวถึงการเล่านิทานที่มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นลำดับ ในแต่ละขั้นตอนของการเล่า ต้องมีการจัดเตรียมให้เหมาะสม จึงจะทำให้การเล่านิทานมีความหมายประทับใจแก่ผู้ฟัง แม้วานิทานจะเป็นสิ่งที่เด็กชอบ และพร้อมที่จะฟังอยู่เสมออีกตาม นิทานทุกเรื่องกับการเล่าทุกครั้ง ไม่สามารถตั้งใจให้เด็กอยู่กับที่ได้ตั้งแต่ต้นจนจบเว้นแต่กระบวนการเล่า

นั้น จะมีขั้นตอนการเตรียมการที่ดี นอกจากจะทำให้นิทานดำเนินไปสู่จุดประสงค์ของผู้เล่าที่ต้องการแล้ว ต้องทำให้เด็กเพลิดเพลินกับนิทานที่เล่าด้วยในการเตรียมการเพื่อการเล่า ครูเป็นผู้เล่า ครูต้องจัดเตรียมเนื้อหาบทก่อน ถ้าเป็นนิทานที่มาจากหนังสือนิทาน ครูควรต้องอ่านให้เข้าใจ จำเนื้อเรื่องให้ได้ เมื่อนำไปเล่าประกอบภาพในหนังสือจะได้พูดความต่อเนื่องเป็นเรื่องราว มีการหยุดพักถามตอบจะทำให้เข้าใจง่ายไม่ลื้ม การเตรียมเด็กสำหรับฟังนิทาน ที่นั่งของครูและเด็กจะต้องใกล้ชิดกัน ครูอาจนั่งสูงกว่าเด็กเล็กน้อย เพื่อให้สามารถแสดงภาพในหนังสือ หรือภาพอื่นๆ ในระดับสายตาเด็ก ขณะเล่าครูควรจัดเด็กเป็นกลุ่มเล็กๆ ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ให้นั่งล้อมวงครู ครูเริ่มกิจกรรมเตรียมเด็กด้วยการให้เด็กร้องเพลง ดูภาพหรือกล่าวคำจูงใจ เพื่อให้เด็กมีอารมณ์พร้อมที่จะฟัง เมื่อพร้อมแล้วจึงเริ่มต้นด้วยการเล่านิทาน การดำเนินเรื่อง อาจเป็นการนำเสนอด้วยภาษาพูดอย่างเดียวหรือใช้ภาษาท่าทางหรือใช้สื่อประกอบต่างๆ ทั้งแถบบันทึกเสียงและภาพประกอบ ผู้เล่าต้องใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่าย ถูกหลักไวยากรณ์ การสนทนาอาจใช้ภาษาถิ่น หรือใช้คำคุ้นที่เด็กเคยชิน จะช่วยให้การเล่ามีประสิทธิภาพและมีความหมายตรงกับจุดประสงค์ของผู้เล่ามากขึ้น การสรุปเรื่องขั้นตอนสุดท้ายของการเล่านิทานทุกครั้ง ควรมีการสรุปเรื่องด้วยคำถามเกี่ยวกับประเด็นสาระสำคัญของเรื่อง ลักษณะของตัวแสดงในเรื่อง ความรู้และคำสั่งสอนที่ได้จากเรื่อง เพื่อให้เด็กได้คิดทบทวนและเก็บข้อความรู้จากนิทานเป็นการย้ำเตือนทำให้เด็กจดจำเรื่องราวได้ดี

รูปแบบการเล่านิทาน

สมใจ บุญอูร์พิภโย (2539: 9 - 10) กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า ผู้เล่าจะใช้คำพูดถ่ายทอดเรื่องราวด้วยเสียงธรรมชาติของตนเอง ผู้เล่าบางคนมีความสามารถพิเศษในการทำเสียงเลียนเสียงต่างๆ ช่วยให้นิทานน่าสนใจมากขึ้น
2. การเล่านิทานประกอบภาพวาดในสมัยโบราณมีการเล่านิทานประกอบภาพวาดลงบนพื้นดิน พื้นทราย ฝาผนังของถ้ำ แผ่นหนัง ต่อมาเริ่มวาดลงบนกระดาษและผ้า
3. การเล่านิทานประกอบภาพ ผู้เล่าจะเตรียมหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบสวยๆ ให้ผู้ฟังได้ชมในขณะที่ฟังนิทาน หนังสือบางเล่มอาจมีเฉพาะภาพ แต่ไม่มีตัวอักษร ผู้เล่าต้องเล่าเตรียมเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กับภาพ
4. การเล่านิทานประกอบเส้นเชือก ผู้เล่าจะเตรียมเชือกนำปลายทั้ง 2 ข้างมาผูกติดกัน ใช้นิ้วมือทั้ง 10 นิ้ว ทำเป็นเส้นเชือกรูปร่างต่างๆ หรืออาจใช้เส้นเชือกวางเป็นรูปร่างต่างๆ บนกระดานหรือแผ่นโปร่งใส
5. การเล่านิทานประกอบหุ่นประดิษฐ์ ผู้เล่าจะเตรียมหุ่นให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ขณะเล่านิทานจะนำหุ่นออกมาแสดงประกอบ หุ่นที่ใช้มีลักษณะ เช่น หุ่นมือ หุ่นถุงกระดาษ หุ่นกระบอก หุ่นหนังตะลุง หุ่นผ้า หุ่นฟองน้ำ หุ่นถุงเท้า เป็นต้น

6. การเล่านิทานประกอบหุ่นปะ ผู้เล่าต้องเตรียมกระดาด ผ้าสำลี กระดานแม่เหล็ก หรือเวทีจำลอง และเตรียมตัวละครที่ทำจากกระดาดด้านหลังติดกระดาดทราย สำหรับติดบนกระดานผ้าสำลี จะทำให้นิทานสนุกสนานยิ่งขึ้น
7. การเล่านิทานประกอบการพับผ้าเช็ดหน้าหรือการพับกระดาด ผู้เล่าต้องเตรียมกระดาดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขณะเล่านิทานครูต้องสาธิตการพับผ้า หรือกระดาดเป็นรูปสัตว์ รูปดอกไม้ สิ่งของต่างๆ เด็กจะสนุกสนานและฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อมือและสายตาไปด้วย
8. การเล่านิทานประกอบการร้องเพลง ผู้เล่าอาจนำนิทานมาเขียนใหม่ให้เป็น บทเพลงและใส่ทำนองกระตุ้นให้เด็กเลิกสนใจในเพลง คนไทยสมัยก่อนมักนำเนื้อหาของนิทานมาขับร้อง ทำให้เกิดความไพเราะในการใช้ภาษา เช่น ตำนานดาวลูกไก่

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 36 - 55) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทาน ดังนี้

1. การเล่านิทานแบบปากเปล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าเรื่องจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมตั้งแต่การเลือกเรื่องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง นิทานปากเปล่าเป็นนิทานที่ดึงดูดและสร้างความสนใจของผู้ฟังด้วย น้ำเสียง แววดา ลีลาและท่าทางประกอบการเล่าของผู้เล่าที่สง่างามและพอเหมาะพอดี
2. นิทานวาดไปเล่าไป เป็นการเล่านิทานที่ผู้เล่าต้องมีประสบการณ์การเล่านิทานแบบปากเปล่าอยู่มากพอสมควร แต่ต้องเพิ่มการวาดรูปในขณะที่เล่าเรื่องราว รูปหรือภาพที่เล่าออกมาอาจสอดคล้องกับเรื่องที่เล่า หรือบางครั้งเมื่อเล่าจบ รูปที่วาดจะไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เล่าเลยก็ได้ คือ จะได้ภาพใหม่เกิดขึ้น
3. นิทานที่เล่าโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในขณะที่เล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าจะต้องใช้สื่อที่เตรียมหรือหามาเพื่อประกอบการเล่า เช่น การเล่าโดยใช้หนังสือ นิทานหุ่นนิ้วมือนิทานเชิด นิทานเชือก เป็นต้น หรือขณะเล่าอาจมีดนตรีประกอบจังหวะ เพื่อทำให้การเล่าสนุกสนานยิ่งขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 12 - 14) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเล่านิทานไว้ดังต่อไปนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่าที่อาศัยคำพูดและน้ำเสียงไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า การเล่านิทานแบบนี้ต้องใช้ศิลปะในการพูด การเล่าที่ใจจุกมาก การเล่านิทานปากเปล่า อาจให้เด็กเล่าเอง ผู้ใหญ่เล่าบ้าง หรือช่วยกันเล่า ไม่ควรเล่าเกิน 15 นาที
2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้เป็นการเล่านิทานที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่านิทานปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้ และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้น ตามท่าทางของผู้เล่า สนุกสนานมากขึ้นเพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่า ท่าทางที่

ใช้ประกอบการเล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็กได้แก่การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกาย หรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ในการเล่ามีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพยนตร์ที่มีภาพสวยๆ มาประกอบการเล่าเป็นการจูงใจเด็กให้ติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพ ผู้เล่าจะต้องกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า
4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แอบบันทีกเสียงต่างๆ สามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นเร้าให้เกิดความตื่นตันทันทีติดตาม นอกจากการใช้เสียงเพลงดนตรีแล้ว ในการเล่านิทานเราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบ การเล่าได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่งผู้เล่าอาจจะชักชวนให้เด็กๆ ที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่งประกอบการเล่า ซึ่งทำให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกสนานไปอีกแบบ
5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากากตัวแสดงในนิทาน อุปกรณ์สามารถทำให้เด็กสนุกสนานตื่นตาไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี สร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

สรุป การเล่านิทานมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การเล่านิทานปากเปล่า การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานประกอบภาพ และการเล่านิทานประกอบสื่อและอุปกรณ์

องค์ประกอบของการเล่านิทาน

ในการเล่านิทาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ที่จะให้การเล่านิทานเป็นไปตามจุดประสงค์ของการเล่า ได้แก่ ตัวผู้เล่า เนื้อหานิทาน และสื่อประกอบการเล่านิทาน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 14 - 15) ได้เสนอองค์ประกอบของการเล่านิทานดังต่อไปนี้

1. ตัวผู้เล่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการเล่านิทาน คือ ตัวผู้เล่า เทคนิควิธีการ ภาษา ท่าทาง ความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเล่านิทานถือเป็นศิลปะเฉพาะตัวของผู้เล่านิทาน จึงสามารถฝึกฝนได้ ผู้เล่านิทานที่ดีจะต้องมีอารมณ์และสนุกกับการเล่า มีความพร้อมที่จะให้นิทานสนุกสอดคล้องกับสถานการณ์ขณะเล่านิทานได้
2. เนื้อหานิทาน นิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็ก คือ นิทานที่มีความถูกต้องชัดเจน ภาษาถูกไวยากรณ์ เนื้อหาสั้น ง่าย มีตัวแสดงน้อย เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เกี่ยวกับผู้ปกครอง พี่น้อง เพื่อเล่น และสัตว์เลี้ยง (Gilley and Gitley. 1980: 259) ไม่ว่าจะเป็นนิทานที่นำมาหรือผู้เล่าแต่งเองก็ตาม ถ้าเนื้อหาในนิทานมีความสัมพันธ์กับเด็กมาก เด็กจะสนใจมากกว่านิทานใกล้ตัว นิทานที่เด็กฟังและสนใจมาก ตัวอย่างเช่น เด็กไม่ชอบกินผัก ครูใช้นิทานเรื่องหนูน้อย

ชอบฝึกให้ฟัง เด็กชอบสัตว์เลี้ยง ครูเล่านิทานสัตว์เลี้ยง เป็นต้น ประการหนึ่งที่สำคัญคือ เนื้อหาในนิทานต้องเป็นบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กไม่ชอบการเล่าแบบบรรยาย ความที่มี เนื้อหายาวๆ ตัวละครมากๆ เพราะเด็กยังไม่สามารถถ้อยเรื่องราวที่ซับซ้อนได้

3. สื่อประกอบการเล่านิทาน สื่อประกอบในการเล่านิทานเป็นตัวขยายความในนิทานให้ชัดเจน มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในรายละเอียดของท่าทางของตัวแสดงและบรรยากาศทำให้เด็กมี จินตนาการติดตามเรื่องราวได้อย่างแจ่มชัด อีกทั้งสนุกตื่นเต้นด้วยการกระตุ้นจากสื่อ ประกอบการเล่านิทาน ซึ่งสื่ออาจหาได้จากผู้เล่าสร้างขึ้นเอง หรือซื้อจากสื่อสำเร็จรูป

สรุปได้ว่า ทั้งผู้เล่า เนื้อหานิทาน และสื่อประกอบ ล้วนมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่ต้องพัฒนา ควบคู่กันไป ผู้เล่าเก่ง เนื้อหาดี สื่อเยี่ยม ย่อมทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จสูง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นางลักษณ์ งามขำ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็ก ปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้ปริศนาคำทาย ผลการวิจัยพบว่า การจัด กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้ปริศนาคำทาย ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูด โดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ปราณี ปรียวาทิ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัย โดยใช้ นิทานและติดตาม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตาม ผลมีการพัฒนาจริยธรรมหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานอยู่ในระดับดีมาก

พรณทิพา มีสวางษ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการ เล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า หลังการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม เด็กกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการเล่า นิทานประกอบการใช้คำถาม สามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้แก่เด็กปฐมวัยได้

สรวิทย์ พวงเดชาชนนท์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หนังสือนิทานร้อยกรองเพื่อส่งเสริม พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบ ว่าหนังสือนิทานร้อยกรองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทางภาษาของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำไปเป็นสื่อและนวัตกรรมประกอบการสอนได้

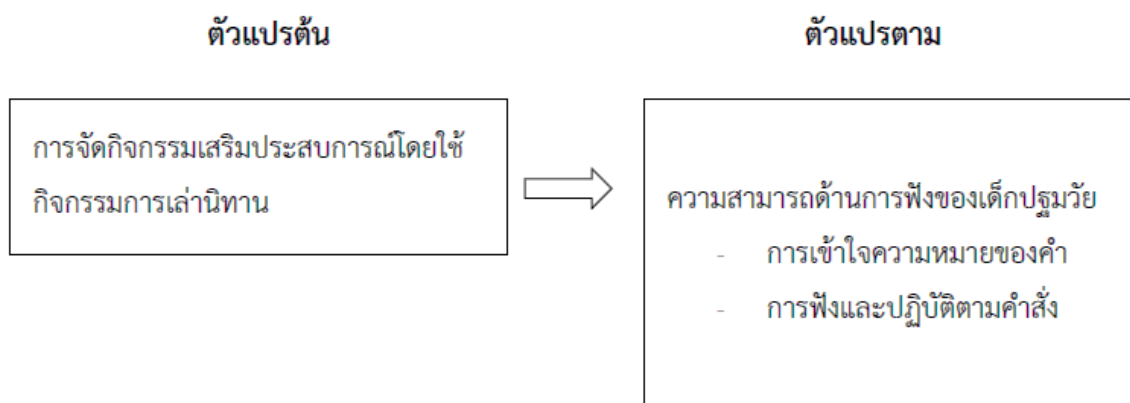
ชนาธิป บุบผามาศ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ จัดกิจกรรมการเล่านิทานอัสปประกอบคำถาม ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่ได้เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรมการ เล่านิทานอัสปประกอบคำถาม ช่วยส่งผลต่อพัฒนาการทางการคิดเชิงเหตุผลในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้าน

การเปรียบเทียบ การจัดประเภท และการสรุปความ ซึ่งพัฒนาการในแต่ละด้านของการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันตามความสามารถพื้นฐานเดิมของเด็กแต่ละคน

ธิดา อินทร์ฉา (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้คำคล้องจองที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การพูดแสดงความคิดเห็น พูดเล่าเรื่องราว พูดตั้งคำถามของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นจากการใช้วิธีวัดคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์และความสามารถทางการฟังและพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้คำคล้องจองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนได้รับการทดลอง กรอบแนวคิดในการวิจัย ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย สำหรับเด็กอนุบาล 3 ขวบ ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ เด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ขวบ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ขวบ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู จำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 ชุดนิทานที่สร้างขึ้น จำนวน 3 เรื่อง

- นิทานจ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง
- นิทานผลไม้ของหนูเล็ก
- นิทานลูกหมีไม่มีวินัย

2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 3 แผน ได้แก่

- แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง”
- แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”
- แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย”

2.3 แบบทดสอบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย โดยมี 2 รายการ ดังนี้

1. ด้านการเข้าใจความหมายของคำ
2. ด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

ทั้ง 2 รายการมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปบรีดส์ 3 ระดับ 3 คะแนน โดยผู้สอนเลือกให้คะแนนจากการทำแบบทดสอบ

3. การพัฒนาหรือหาประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างแบบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขุดนิทาน

เนื่องจากการสร้างนิทานเป็นหนึ่งในขั้นตอนสำคัญของการวิจัย ผู้วิจัยจึงสร้างบทเกี่ยวกับการสร้าง นิทานขึ้นมา เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างนิทาน มีรายละเอียดที่สำคัญสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างนิทาน เป็นการกำหนดว่านิทานที่สร้างขึ้นนั้น สร้างเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของนิทานที่สร้างขึ้นว่า เป็นนิทานเพื่อพัฒนาทักษะด้านการฟังเด็กปฐมวัย โดยเน้นเนื้อหาที่มีความสนุกสนาน ใช้ภาษาที่ง่าย และมีความเหมาะสมกับเด็ก

- ศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นแนวทางในการ สร้างนิทาน เพื่อให้ได้นิทานที่ตรงกับวัตถุประสงค์เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และมีความน่าสนใจ

- กำหนดเนื้อหาสาระของนิทาน ก่อนจะเขียนนิทานออกมาเป็นเรื่องราวนั้น ควรกำหนดเนื้อหาสาระ ของนิทานก่อน เพื่อเป็นการวางแผนว่านิทานที่สร้างจะมีลักษณะเนื้อหา มีแก่นเรื่อง การดำเนินเรื่อง การเปิดและ ปิดเรื่อง ตัวละคร ภาษา ท่วงทำนองการเขียน ทศนะ ความยาวของเรื่อง ชื่อเรื่อง และฉากของเรื่องนั้นมีลักษณะ อย่างไร

- สร้างโครงร่างเนื้อหาของนิทาน หลังจากกำหนดเนื้อหาสาระของนิทานแล้ว จึงเริ่มเขียนโครงเรื่อง เนื้อหาของนิทาน ผู้วิจัยเริ่มเขียนเค้าโครงเรื่องไว้แบบสรุปสั้นๆ ก่อนที่จะลงมือแต่งเป็นเรื่องราว เค้าโครงเรื่องแบบสรุปนี้ เริ่มเขียนโดยการกำหนดก่อนว่า นิทานที่สร้างขึ้นจะมีกี่ฉาก แต่ละฉากประกอบด้วยเนื้อหา อะไร และในนิทานที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น มีเนื้อหาและประเด็นที่น่าสนใจหรือไม่ ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับเด็กมากเพียงใด

- สร้างภาพประกอบนิทาน ก่อนสร้างภาพประกอบนิทานนั้นผู้วิจัยศึกษาก่อนว่าภาพประกอบนิทาน ลักษณะใดที่เหมาะสมและเป็นที่น่าสนใจของเด็กปฐมวัย และพบว่าควรเป็นภาพสีสดใส มีจำนวนภาพมากกว่า ตัวหนังสือ ภาพใหญ่ชัดเจน และลายเส้นมีสีลาอ่อนไหว มีชีวิตชีวา

- กำหนดการสร้างรูปเล่มนิทาน ก่อนวาดภาพประกอบ ควรศึกษาว่ารูปเล่ม ลักษณะใดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย พบว่ารูปเล่มที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยคือ ควรมีความหนาหนา และมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนของเด็ก จากนั้นกำหนดการสร้างรูปเล่มนิทานโดยสร้างออกมาเป็นเล่มแบบโครง

ร่างก่อน เพื่อกำหนดว่ารูปเล่มจะมีลักษณะอย่างไร มีจำนวนกี่หน้า ขนาดของรูปเล่มเป็นอย่างไร เมื่อมีความเหมาะสมแล้วจึงดำเนินการสร้างรูปเล่มจริงต่อไป

- นำนิทานไปทดลองใช้ หลังจากสร้างนิทานออกมาเป็นรูปเล่มจริงแล้ว ผู้วิจัยนำนิทานไปให้อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ จากนั้นนำนิทานไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยหรือกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบว่านิทานมีประสิทธิภาพและความน่าสนใจตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ หากยังไม่เพียงพอจะปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบว่านิทานที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ มีความน่าสนใจ และสามารถพัฒนาทักษะด้านการฟังของกลุ่มตัวอย่างได้หรือไม่อย่างไร

3.2 แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาด้านการฟังสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

- ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์จากตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับเตรียมอนุบาล จากแผนการจัดประสบการณ์ของกรมปกครองส่วนท้องถิ่น

- สร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานที่สร้างขึ้นซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล สำหรับเด็กนักเรียนอนุบาล 3 ขวบ จำนวน 3 แผน ประกอบด้วย

- แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ผลไม้ของหนูเล็ก
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ลูกหมีไม่มีวินัย

- นำแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าพิจารณาตรวจสอบ ได้ให้ข้อเสนอแนะเรื่อง กระบวนการจัดกิจกรรมควรกำหนดให้เป็นขั้นที่ชัดเจน และแนะนำในส่วนเนื้อหาจะนำมาลงในแผน ควรมีเฉพาะกิจกรรมที่เราจัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ในส่วนของกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเรียนไม่ต้องนำมาลง และนำไปปรับปรุงแก้ไข

- นำแผนการจัดกิจกรรม ที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

- ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญได้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแผนการจัดกิจกรรม ควรระบุให้ชัดเจนถึงความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย
- เพิ่มเติมเนื้อหาในกิจกรรมให้สมบูรณ์ โดยชั้นนำ ชั้นสอน ชั้นสรุป ต้องมีสอดคล้องกัน ส่วนกิจกรรมเตรียมความพร้อมไม่ต้องบันทึกลงไป
- นำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทาน ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและตรวจแก้ไข จนเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

3.3 แบบทดสอบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย

- ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546
- ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย
- สร้างแบบวัดความสามารถทางการฟัง ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 แบบวัดความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 3 ข้อ (ข้อละ 3 คะแนน)

ตอนที่ 2 แบบวัดความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 6 ข้อ (ข้อละ 3 คะแนน)

- นำแบบวัดความสามารถทางการพูดและคู่มือดำเนินการวัดที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามข้อคำถาม และให้สอดคล้องทางพฤติกรรม จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์อารีย์ พรหมเล็ก
2. อาจารย์สุนทร เทียนงาม
3. นางสาวธัญญ์วี อภิกุลเจริญกิตติ์ (ครูพี่เลี้ยง)

- หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถทางการฟัง โดยนำแบบวัดความสามารถทางการฟังไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

เห็นสอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้เกณฑ์ IOC อยู่ในระดับเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องและคัดเลือกไว้ใช้ ถ้าต่ำกว่า 0.50 ให้พิจารณาเหตุผลเป็นรายชื่อ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

- สร้างแบบทดสอบความสามารถทางการฟัง และคู่มือแบบวัดความสามารถทางการฟัง ฉบับสมบูรณ์

- จัดทำเกณฑ์การประเมิน โดยให้คะแนนแบบรูบริคส์ 3 ระดับ ดังนี้

1.แบบวัดพัฒนาการด้านการเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน คะแนนเต็ม 9 คะแนน

เกณฑ์ประเมินระดับพัฒนาการด้านการเข้าใจความหมายของคำ

7 – 9 คะแนน มีพัฒนาการด้านการเข้าใจความหมายของคำ อยู่ในระดับ ดี

4 – 6 คะแนน มีพัฒนาการด้านการเข้าใจความหมายของคำ อยู่ในระดับ ปานกลาง

0 – 3 คะแนน มีพัฒนาการด้านการเข้าใจความหมายของคำ อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

2.แบบวัดพัฒนาการด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน คะแนนเต็ม 18 คะแนน

เกณฑ์ประเมินระดับพัฒนาการด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

13 – 18 คะแนน มีพัฒนาการด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง อยู่ในระดับ ดี

7 – 12 คะแนน มีพัฒนาการด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง อยู่ในระดับ ปานกลาง

0 – 6 คะแนน มีพัฒนาการด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

3. แบบวัดรวมพัฒนาการด้านการฟังทุกด้าน คะแนนเต็ม 27 คะแนน

เกณฑ์ประเมินระดับรวมพัฒนาการด้านการฟังทุกด้าน

19 – 27 คะแนน มีพัฒนาการด้านการฟังอย่างเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ อยู่ในระดับ ดี

10 - 18 คะแนน มีพัฒนาการด้านการฟังอย่างเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง

0 – 9 คะแนน มีพัฒนาการด้านการฟังอย่างเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

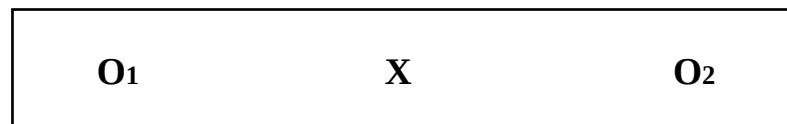
- จัดพิมพ์แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง เป็นฉบับจริง และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู จำนวน 15 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะทางการฟังของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทาน มีการดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างการทดลอง คือ เด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ขวบ อายุระหว่าง 3 - 4 ปี กำลังศึกษาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู จำนวน 15 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

4.2 แบบแผนการวิจัยใช้แบบแผนการวิจัย คือ แบบทดลองกลุ่มเดียว โดยทดสอบก่อนเรียนรู้ และหลังเรียนรู้มีแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงภาพรูปแบบการศึกษา

- เมื่อ O₁ แทน การทดสอบก่อนเรียนโดยใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านการฟัง
- เมื่อ X แทน การสอนโดยใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านการฟัง โดยใช้กิจกรรมนิทาน
- เมื่อ O₂ แทน การทดสอบหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านการฟัง

การดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที รวมเป็น 15 ครั้ง รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

ลำดับ ที่	แผน จัดการ เรียนรู้ที่	ชื่อแผนการเรียนรู้	เวลา	เครื่องมือ
1	1	1. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		2. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		3. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		4. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		5. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
2	2	1. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		2. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		3. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		4. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		5. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
3	3	1. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ลูกหมีไม่มีมือนัย”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		2. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ลูกหมีไม่มีมือนัย”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		3. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ลูกหมีไม่มีมือนัย”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		4. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ลูกหมีไม่มีมือนัย”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง
		5. แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง “ลูกหมีไม่มีมือนัย”	20 น.	ทดสอบความสามารถทางการฟัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดความสามารถทางการฟังของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศพด. บ้านซำป่าพลู โดยใช้สถิติพื้นฐาน ดังนี้

5.1.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- ร้อยละ (Percentage)
- ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร P

สูตร
$$p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าเฉลี่ยของคะแนน (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนคะแนน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการทดสอบและประเมินจำนวน 3 สัปดาห์ มีรายการประเมิน 2 รายการ ดังนี้

1. การเข้าใจความหมายของคำ
2. การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในสิ่งที่สื่อความหมายข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$$\begin{array}{ll} \sum & \text{แทน ผลรวม} \\ N & \text{แทน จำนวนนักเรียน} \\ \bar{X} & \text{แทน คะแนนเฉลี่ย} \end{array}$$

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดความสามารถทางการฟัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดความสามารถทางการฟังก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่น หมา วิเคราะห์หาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังแสดงในตาราง 2 แปลความหมายได้ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าคะแนนการประเมินก่อน - หลังการปฏิบัติกิจกรรมการเล่นิทานใน 3 สัปดาห์

ที่	คะแนน ประเมิน ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 27 คะแนน)	คะแนนประเมินหลังเรียน								คะแนน ประเมิน หลังเรียน (คะแนนเต็ม 27 คะแนน)
		1. การเข้าใจความหมายของคำ				2. การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง				
		สัปดาห์ ที่ 1(3)	สัปดาห์ ที่ 2(3)	สัปดาห์ ที่ 3(3)	รวม (9)	สัปดาห์ ที่ 1(6)	สัปดาห์ ที่ 2(6)	สัปดาห์ ที่ 3(6)	รวม (18)	
1	14	2	3	3	8	5	5	6	16	24
2	17	2	3	3	8	6	5	6	17	25
3	12	3	2	2	7	5	5	5	15	22
4	14	3	3	2	8	5	5	5	15	23
5	13	3	2	3	8	4	4	5	13	21
6	20	3	3	3	9	6	6	6	18	27
7	21	3	3	3	9	6	6	6	18	27
8	12	3	2	3	8	6	6	4	16	24
9	19	3	3	2	8	5	6	6	17	25
10	21	3	3	3	9	6	6	6	18	27
11	11	2	2	2	6	4	5	5	14	20
12	25	3	3	3	9	6	6	6	18	29
13	14	3	3	3	9	5	5	6	16	25
14	22	2	3	3	8	6	6	6	18	26
15	22	3	3	3	9	6	6	6	18	27
รวม	257	41	41	41	123	81	82	84	247	370

สรุปผลจากตาราง

คะแนนรวมทั้ง 2 ด้านต่อสัปดาห์

สัปดาห์ที่ 1 =	122	มีค่าร้อยละ =	90.37	มีค่าเฉลี่ย =	8.13
สัปดาห์ที่ 2 =	123	มีค่าร้อยละ =	91.11	มีค่าเฉลี่ย =	8.20
สัปดาห์ที่ 3 =	125	มีค่าร้อยละ =	92.59	มีค่าเฉลี่ย =	8.33

คะแนนรวมทั้ง 2 ด้านทั้ง 3 สัปดาห์

ด้านที่ 1 =	123	มีค่าร้อยละ =	91.11	มีค่าเฉลี่ย =	8.20
ด้านที่ 2 =	247	มีค่าร้อยละ =	91.48	มีค่าเฉลี่ย =	16.47
รวม =	370	มีค่าร้อยละ =	91.36	มีค่าเฉลี่ย =	24.67

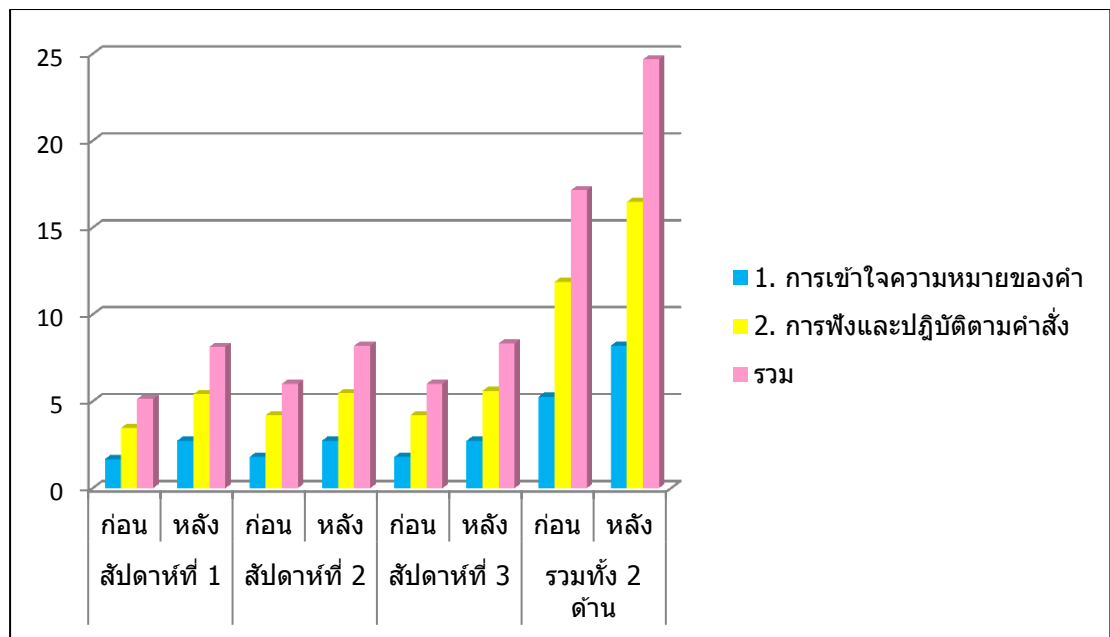
ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน มีความสามารถทางการฟังสูงขึ้นทั้ง 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. **ด้านการเข้าใจความหมายของคำ** ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ความสามารถทางการเข้าใจความหมายของคำของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.27 คิดเป็นร้อยละ 58.52 จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง หลังได้รับการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.20 คิดเป็นร้อยละ 91.11 จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน อยู่ในระดับดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการเข้าใจความหมายของคำสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 2.93

2. **ด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง** ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ความสามารถทางการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.87 คิดเป็นร้อยละ 65.93 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง หลังได้รับการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.47 คิดเป็นร้อยละ 91.48 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน อยู่ในระดับดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 4.60

สรุป แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการฟังสูงขึ้นทั้ง 2 ด้าน โดยรวมแล้วก่อนได้รับการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.14 คิดเป็นร้อยละ 63.46 จากคะแนนเต็ม 27 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง หลังได้รับการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.67 คิดเป็นร้อยละ 91.36 จากคะแนนเต็ม 27 คะแนน อยู่ในระดับดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการฟังอย่างเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 7.53 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังก่อนจัดกิจกรรม และหลังกิจกรรม ดังภาพกราฟ 3

ภาพ 3 กราฟแสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางการฟัง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นที่เล่น ซึ่งลำดับขั้นตอนการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป มีดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู โดยใช้กิจกรรมการเล่นที่เล่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นที่เล่น

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ ที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 กำลังศึกษาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู ตำบลป่าอ้อ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จำนวนนักเรียน 15 คน

วิธีวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 และวิเคราะห์คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี ในด้านพัฒนาการทางภาษาและการฟังของเด็ก
2. ศึกษาแนวทางวิธีพัฒนาทักษะทางภาษาและการฟังของเด็กปฐมวัย และกิจกรรมที่จะนำมาใช้ และการส่งเสริมพัฒนาการด้วยกิจกรรมการเล่นที่เล่นเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เด็กมีคุณลักษณะตามวัยตามที่ หลักสูตรต้องการ
3. ศึกษา วางแผน ออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน
6. สังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

7. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู จำนวน 15 คน
8. นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งแล้วจึงนำไปใช้จริง
9. ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มประชากร
10. เขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการวัดความสามารถทางการฟังโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ขวบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 17.14 : 24.67

โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน มีความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำสูงขึ้น มีค่า $X = 8.20$ คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.11 จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน อยู่ในระดับดี ซึ่งก่อนการทดลอง มีค่า $X = 5.27$ คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.52 จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสูงขึ้น มีค่า $X = 16.47$ คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.48 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน อยู่ในระดับดี ซึ่งก่อนการทดลอง มีค่า $X = 11.87$ คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.93 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นทุกด้าน มีค่า $X = 24.67$ คิดเป็นร้อยละ 91.36 จากคะแนนเต็ม 27 คะแนน ซึ่งก่อนการทดลอง มีค่า $X = 17.14$ คิดเป็นร้อยละ 63.46 จากคะแนนเต็ม 27 คะแนน จึงส่งผลให้ ความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำกับความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลความสามารถด้านการฟังโดยรวมของเด็กปฐมวัย และเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยนิทาน ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน มีความสามารถด้านการฟังโดยรวมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน มีความสามารถด้านการฟังโดยรวมสูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเป็นการจัดประสบการณ์ตรงที่เปิดโอกาสให้เด็กแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในสภาพการณ์ที่เป็นจริง จากการได้

ฟังคำถามจากนิทานที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความเหมาะสม และสนุกสนาน ทำให้ง่ายต่อการทำให้เข้าใจความหมายของคำ และยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย จากการได้ฟังการสนทนา พูดคุย ฟังเพลง ฟังคำคล้องจอง ฟังเรื่องราวจากนิทาน ฟังการเล่าเรื่องจากเพื่อนเป็นการเพิ่มเติมประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551:146) ได้กล่าวว่า การฟังของเด็กเป็นการรับรู้เรื่องราวด้วยประสาทสัมผัสทางหูที่เด็กสะสม และนำไปสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษามากกว่าการใช้เพื่อพัฒนาปัญญา เด็กจะเก็บคำพูด จังหวะเรื่องราวจากสิ่งที่ฟังมาสานต่อเป็นคำศัพท์เป็นประโยคที่ถ่ายทอดไปสู่การพูด ถ้าเรื่องราวที่เด็กได้ฟังมีความชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจเด็กจะได้คำศัพท์และมีความสามารถเพิ่มขึ้น จากการให้เด็กฟังเรื่องราวจากนิทานเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก” ขณะที่เด็กฟังต้องใช้สมาธิ ตั้งใจจดจำประเด็นสิ่งที่ได้ยิน คิดหาคำตอบ สามารถพูดตอบเป็นคำที่มีความหมาย พูดแต่งประโยคเป็นคำพูดง่ายๆให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เช่น หนูเล็กไปหาต้นกล้า กระต่ายขอผลไม้จากหนูเล็ก หนูเล็กทานผลไม้กับต้นกล้า จะเห็นได้ว่าการเปิดโอกาสให้เด็กพูดในสิ่งที่ได้ฟังจากเรื่องราวในนิทานนั้น จะช่วยส่งผลให้เด็กเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน มีความสามารถด้านการฟังโดยรวมสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทานเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการฟังได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญช่วยในการกระตุ้น คอยชี้แนะ ชมเชยให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในด้านการฟังและพูด โดยจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ ตามความสนใจของเด็ก จะช่วยส่งผลให้การเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550 : อ้างอิงจาก Bruner. 1960: 60) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมและการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นในการเป็นแรงเสริมให้เกิดการเรียนรู้สำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาจากการฟังแล้วเลียนแบบเสียงมาเป็นภาษาพูด จะเห็นได้ว่า การฟังและการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญ ถ้าเด็กได้รับการฝึกฝนและการแนะนำอย่างถูกต้องเหมาะสม เด็กจะมีความสามารถด้านการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน มีความสามารถด้านการฟังรายด้านสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทานมีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น ดังนี้

2.1 ความสามารถทางการฟังในด้านการเข้าใจความหมายของคำ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ปรากฏว่าหลังการทดลองเด็กมีความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดประสบการณ์ตรงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฟังจากการสนทนาพูดคุย ฟังเพลง ฟังคำคล้องจอง และที่สำคัญเด็กได้ฟังนิทานที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความเหมาะสมกับเด็ก มีเรื่องราวที่สนุกสนานน่า

ติดตาม ซึ่งจะทำให้เด็กจดจำและเข้าใจได้ง่าย ในขณะที่ฟังเด็กต้องใช้สมาธิ จดจำประเด็นที่ได้ยินมา สานต่อเป็นคำศัพท์เป็นประโยคที่ถ่ายทอดไปสู่การพูด ซึ่งเด็กจะได้ยินคำถามจากนิทานทั้ง 3 เรื่อง ตลอด 3 สัปดาห์ เด็กจะเก็บคำพูด เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นจากการได้ยินมาสานต่อเป็นคำศัพท์เป็น ประโยคถ่ายทอดไปสู่การพูดต่อไป

2.2 ความสามารถทางการฟังในด้านการปฏิบัติตามคำสั่ง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริม ประสพการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ปรากฏว่าหลังการทดลองเด็กมีความสามารถด้านการ ปฏิบัติตามคำสั่งสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูมี การติดต่อสื่อสารที่เกิดจากการฟัง การให้เด็กได้ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรม เช่น การแสดงท่าทางประกอบเพลง ฟังและพูดเรื่องราวในนิทาน คิดหาคำตอบ ฟังการเล่าเรื่องราวใน นิทานจากเพื่อน ซึ่งจากการที่เด็กได้ฟังและปฏิบัติตามต่อเนื่องเป็นเวลา 3 สัปดาห์ จะช่วยส่งผลใน ด้านการฟังทำให้เด็กฟังคำสั่งได้เข้าใจ สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมประสพการณ์โดยใช้นิทาน ส่งเสริม ความสามารถด้านการฟังโดยรวมของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

1. การส่งเสริมความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย ครูต้องให้อิสระเด็กได้ใช้ความคิด อย่างอิสระ และเข้าใจความพร้อมของเด็ก สิ่งที่สำคัญควรสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กกล้า แสดงออก
2. การจัดประสพการณ์ให้เด็กโดยใช้นิทาน ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการฟังของเด็ก โดยคำนึงถึงศักยภาพและความพร้อมของเด็ก ไม่ให้เด็กเกิดความเครียด ยกย่องชื่นชม ครูลดบทบาท ลงเปิดโอกาสให้เด็กอย่างเต็มที่
3. ในการนำนิทานไปใช้สอนในระดับเด็กเล็กนั้น ครูต้องหานิทานที่มีเนื้อหาง่ายต่อความ เข้าใจของเด็ก มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอน เรื่องราวสนุกสนานน่าติดตาม เพื่อให้เด็กรู้จักคิด ในการหาคำตอบ คำถามควรเป็นคำถามที่กว้างปลายเปิด เป็นนิทานสั้นๆ ไม่ยาวจนเกินไป จะเหมาะ กับเด็กวัยนี้มากเพราะทำให้เด็กจดจำและเข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถทางการฟัง โดยใช้เทคนิควิธีอื่น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การใช้บัตรคำประกอบภาพ เกมการศึกษา การเล่นเกมบทบาทสมมติ ปริศนาคำทาย
2. ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังโดยใช้นิทาน ให้มีระยะเวลาที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้แนวโน้มความสามารถด้านการฟังชัดเจนขึ้น
3. ในการศึกษาครั้งต่อไปการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน เพื่อวัดตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม และความสามารถด้านการพูดการอ่าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (อายุ 3-5 ปี).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นงลักษณ์ งามขำ. (2551). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้ปริศนาคำทาย. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ณัฐวดี ศิลากรณ์. (2556). ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทาน

ประกอบหุ่น. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณภัทรสร จรเจริญ. (2551). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจอง

ประกอบภาพ. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ณัฐธยาน์ ยิ่งยงค์. (2553). ผลการเล่านิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัยประกอบภาพที่มีต่อพัฒนาการด้าน

การพูดของเด็กปฐมวัย. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี ปรีวาที. (2551). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัย โดยการเล่านิทานและติดตามผล

ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน

ทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทาน
- แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

หลักการและเหตุผล

การนำนิทานมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้เด็กเกิดความ กระตือรือร้นต่อการเรียน เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น ได้รับความสนุกสนาน รู้จักคิดหาคำตอบ เป็นการสร้างบรรยากาศต่อการเรียนได้เป็นอย่างดี เด็กได้ฝึกการใช้ถ้อยคำ คำศัพท์ต่างๆ จากนิทาน เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นสิ่งใหม่ๆ ที่อยู่รอบตัวตลอดเวลา ดังนั้นการนำนิทานมาสอนเด็กจะเป็นการช่วยพัฒนาความสามารถด้านการฟังของเด็กในการ คิดหาคำตอบ ทั้งยังเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กวัยนี้ได้เหมาะสมกับวัย เพราะ เป็นการเรียนรู้ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ ทั้งยังฝึกให้เด็กใช้ภาษาของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาและด้านอื่นๆ ต่อไปด้วย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยในด้านการเข้าใจความหมายของคำ และการปฏิบัติตามคำสั่ง

หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดกิจกรรมการเล่านิทานในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที
2. จัดทำนิทานที่จะนำมาเล่า ให้มีลักษณะเหมาะสำหรับการส่งเสริมความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย โดยแต่ละเรื่องจะมีเนื้อหาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของเด็กและเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก มีทั้งหมด 3 เรื่อง
3. ลักษณะของกิจกรรม เด็กจะมีส่วนร่วมในการฟัง การแสดงความคิดเห็น การตอบคำถามต่างๆ โดยครูจะเป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์และสถานที่ให้มีความปลอดภัยและเพียงพอต่อเด็ก

วิธีดำเนินกิจกรรม

ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนการเล่านิทาน

ขั้นนำ (ประมาณ 3 นาที)

ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรมโดยเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ดังนี้ การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง และการใช้ปริศนาคำทาย เพื่อให้เด็กสงบและมีสมาธิเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม (ประมาณ 14 นาที)

เด็กและครูร่วมกันสร้างหรือทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับหน้าปกของหนังสือนิทาน และเล่านิทานที่จัดทำขึ้น ได้แก่ นิทานจ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง นิทานผลไม้ของหนูเล็ก นิทานลูกหมีไม่มีวินัย ในระหว่างที่เล่า ครูกระตุ้นให้เด็กฟังและใช้ภาษาพูดตอบโต้จากเรื่องราวที่ฟัง จากนั้นให้เด็กปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ด้วยตนเอง ซึ่งจะประกอบไปด้วย การทำท่าทางเลียนแบบสัตว์ การแสดงบทบาทสมมติ การทำท่าทางประกอบคำบรรยาย โดยตกลงกันว่า ใครจะเป็นตัวละครตัวไหน แล้วออกมาแสดงบทบาทหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม จากนั้นครูและเด็กพูดคุยซักถามกันจนจบเรื่อง

ขั้นสรุป (ประมาณ 3 นาที)

ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรม โดยครูตั้งคำถามให้เด็กได้พูดคุย แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับตัวละครต่างๆ ในนิทานที่ครูเล่า เปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตความสามารถทางการฟัง 2 ด้าน คือ ด้านการเข้าใจความหมายของคำ และการปฏิบัติตามคำสั่ง สังเกตการตอบคำถาม การใช้คำถาม การปฏิบัติตามคำสั่ง และความสนใจในการทำกิจกรรม
2. วัดความสามารถทางการฟัง โดยใช้แบบวัดความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทาน

บทบาทครู

ในการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน ครูมีบทบาท ดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย
2. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ในการเล่านิทานให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก และคอยดูแลความเรียบร้อยในระหว่างทำกิจกรรม
3. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น
4. สังเกตพฤติกรรมให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมทุกคนและให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน

บทบาทเด็ก

ครูควรอธิบายขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมให้เด็กทราบ ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงในการฟังนิทานและร่วมกิจกรรมเล่านิทานสนทนาและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน
2. เด็กเข้าร่วมกิจกรรมตามกลุ่มของตนเอง โดยเด็กทุกคนมีโอกาสดำพูดได้แสดงความคิดเห็นตามจินตนาการอย่างอิสระ
3. เมื่อใกล้หมดเวลา เด็กๆ ช่วยกันเก็บอุปกรณ์ต่างๆ เข้าที่ให้เรียบร้อย

แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

ระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ กิจกรรมที่ 1 เรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน

สาระสำคัญ

การฟังนิทาน เรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง ช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะพื้นฐานทางภาษาด้านการฟัง การฟังเพื่อตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นของตนเอง และสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

สาระการเรียนรู้

ธรรมชาติรอบตัว

1. สาระที่ควรเรียนรู้

- ทำเสียงและท่าทางเลียนแบบสัตว์ ในนิทาน เรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง

2. ประสบการณ์สำคัญ

- 2.1 ด้านร่างกาย การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่และเคลื่อนที่
- 2.2 ด้านอารมณ์และจิตใจ การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องราวในนิทาน
- 2.3 ด้านสังคม การเล่นการทำงานและการแลกเปลี่ยนเคารพความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น
- 2.4 ด้านสติปัญญา การตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถเข้าใจความหมายของคำพูดง่ายๆ ได้
2. สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “1234 สัตว์อะไรเอ๋ย” พร้อมทำท่าทางประกอบ

ขั้นกิจกรรม

2. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงในการร่วมฟังนิทานเรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง เช่น
  - 2.1 เด็ก ๆ ตั้งใจฟังและตอบคำถามที่ครูถาม
  - 2.2 ห้ามส่งเสียงดังขณะที่ครูเล่านิทาน

3. ครูเล่านิทานประกอบภาพ เรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง ให้เด็กฟังทีละหน้าพร้อมกับชี้ภาพประกอบ

4. ครูอ่านนิทานและให้เด็กอ่านตามทีละวรรคพร้อมให้เด็กดูภาพประกอบ

5. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเนื้อหาในนิทานเรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง โดยใช้คำถาม ดังนี้

5.1 ในนิทาน เรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง ที่เด็กๆ ได้ฟังมีสัตว์ชนิดใดบ้าง (วัว, หมู, แกะ, แมว, เป็ด, ไก่)

5.2 เด็กๆ ชอบสัตว์ชนิดใดมากที่สุด เพราะอะไร

6. ให้เด็กๆ ทำเสียงและท่าทางเลียนแบบสัตว์แต่ละชนิดในนิทานเรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง โดยรอฟังคำสั่งจากครูว่าเป็นสัตว์ชนิดใด

ขั้นสรุป

7. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงการทำเสียงและท่าทางเลียนแบบสัตว์แต่ละชนิดในนิทาน เรื่อง จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง

สื่อการเรียนรู้เพื่อ

1. เพลง “1234 สัตว์อะไรเอ๋ย”
2. นิทาน เรื่อง “จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง”

การวัดและการประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. เข้าใจความหมายของคำพูดง่ายๆ ได้ 2. การปฏิบัติตามคำสั่งได้	การทดสอบ	- แบบทดสอบ ความสามารถทางการฟัง

แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

ระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ กิจกรรมที่ 2 เรื่อง ผลไม้ของหนูเล็ก

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน

สาระสำคัญ

การแสดงบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทานเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก” ช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะพื้นฐานทางภาษาในการฟังเกี่ยวกับเรื่องราว และร่วมกันทำกิจกรรมกับเพื่อนอย่างมีความสุข

สาระการเรียนรู้

ธรรมชาติรอบตัว

1. สาระที่ควรเรียนรู้

- แสดงบทบาทสมมติ นิทานเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”

2. ประสบการณ์สำคัญ

2.1 ด้านร่างกาย การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่

2.2 ด้านอารมณ์และจิตใจ การร้องเพลงและการแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องราว

ในนิทาน

2.3 ด้านสังคม การเล่นการทำงานและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น

2.4 ด้านสติปัญญา การพูดเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถเข้าใจความหมายของคำพูดง่ายๆ ได้

2. สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “จำใจผลไม้” พร้อมทำท่าทางประกอบ

ขั้นกิจกรรม

2. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงในการร่วมฟังนิทานเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก” เช่น

2.1 เด็ก ๆ ตั้งใจฟังและตอบคำถามที่ครูถาม

2.2 เด็ก ๆ จะถามให้ยกมือขึ้น

3. ครูเล่านิทานประกอบภาพเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก” ให้เด็กฟังทีละหน้าพร้อมกับชี้

ภาพประกอบ

4. ครูอ่านเนื้อหาในนิทานและให้เด็กอ่านตามที่ละหน้าพร้อมให้เด็กดูภาพประกอบ

5. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเนื้อหาในนิทานเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก” โดยใช้คำถาม ดังนี้

5.1 ตัวละครในนิทานเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก” ที่เด็กๆ ได้ฟังมีใครบ้าง (หนูเล็ก, เพื่อน, กระต่าย, แมว, สุนัข)

6. แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน ให้ร่วมกันแสดงบทบาทสมมติในนิทานเรื่อง ผลไม้ของหนูเล็ก

ขั้นสรุป

7. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงการแสดงบทบาทสมมติในนิทานเรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”

8. ครูนำหนังสือนิทานไปเก็บที่มุมหนังสือ ในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้อ่านในชั่วโมงกิจกรรมเสรี

สื่อการเรียนรู้

1. คำคล้องจอง “จำใจผลไม้”
2. นิทาน เรื่อง “ผลไม้ของหนูเล็ก”

การวัดและการประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. เข้าใจความหมายของคำพูดต่างๆ ได้ 2. การปฏิบัติตามคำสั่งได้	การทดสอบ	- แบบทดสอบความสามารถทางการฟัง

แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

ระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ กิจกรรมที่ 3 เรื่อง ลูกหมีไม่มีวินัย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทาน

สาระสำคัญ

การทำท่าทางประกอบคำบรรยาย และการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานเรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย” ช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะพื้นฐานทางภาษาในการฟัง เพื่อแสดงท่าทาง และการตอบคำถามแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

สาระการเรียนรู้

ธรรมชาติรอบตัว

1. สาระที่ควรเรียนรู้

- การทำท่าทางประกอบคำบรรยาย นิทานเรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย”

2. ประสบการณ์สำคัญ

- 2.1 ด้านร่างกาย การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- 2.2 ด้านอารมณ์และจิตใจ การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องราวในนิทาน
- 2.3 ด้านสังคม การทำงานเป็นกลุ่ม
- 2.4 ด้านสติปัญญา การพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถเข้าใจความหมายของคำพูดง่ายๆ ได้
2. สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูอ่านคำบรรยายตอนหนึ่งในนิทาน “ลูกหมีไม่มีวินัย” ให้เด็กๆ ฟังก่อน 1 รอบ
2. ครูอ่านคำบรรยายพร้อมให้เด็กทำท่าทางประกอบคำบรรยาย

ขั้นกิจกรรม

2. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงในการร่วมฟังนิทานเรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย” เช่น
  - 2.1 เด็กๆ ตั้งใจฟังและตอบคำถามที่ครูถาม
  - 2.2 เด็กๆ จะถามให้ยกมือขึ้น

3. ครูเล่านิทานประกอบภาพ เรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย” ให้เด็กฟังทีละหน้าพร้อมกับชี้ภาพประกอบ

4. ครูอ่านเนื้อหาในนิทานและให้เด็กอ่านตามทีละหน้าพร้อมให้เด็กดูภาพประกอบ

5. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเนื้อหาในนิทานเรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย” โดยใช้คำถาม ดังนี้

5.1 ตัวละครในนิทาน เรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย” ที่เด็กๆ ได้ฟังมีนิสัยอย่างไร (ดี/ไม่ดี)

5.2 เด็กๆ จะทำตัวใคร ระหว่างกระต่ายกับหมี

6. แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน ให้ร่วมกันระบายสีภาพหมีตามจินตนาการของตนเอง

ขั้นสรุป

7. เด็กนำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้น

8. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงควมมีวินัยของหมี ในนิทานเรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย”

สื่อการเรียนรู้

1. คำบรรยาย “ลูกหมีไม่มีวินัย”
2. นิทาน เรื่อง “ลูกหมีไม่มีวินัย”

การวัดและการประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. เข้าใจความหมายของคำพูดต่างๆ ได้ 2. การปฏิบัติตามคำสั่งได้	การทดสอบ	- แบบทดสอบความสามารถทางการฟัง

ภาคผนวก ข.

- คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย
  - แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

คู่มือดำเนินการวัดความสามารถด้านการฟังสำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบวัดชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบวัดความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ (อายุ 3 – 4 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทาน
2. ในการดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คนและผู้ช่วยดำเนินการ 1 คน สำหรับดูแลอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ารับการวัดความสามารถทางการฟังให้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการ
3. แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย มีทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่ ความสามารถด้านการรู้ความหมายของคำ และความสามารถด้านการปฏิบัติตามคำสั่ง โดยผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังจะอธิบายแบบวัดความสามารถทางการฟังให้นักเรียนฟัง แล้วบันทึกการฟังของนักเรียนแต่ละคน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ

เกณฑ์การให้คะแนนการฟังตอนที่ 1 จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

- ตอบไม่ได้หรือตอบผิดทุกภาพ ให้ 0 คะแนน
- ตอบถูก 1 ภาพ ให้ 1 คะแนน
- ตอบถูก 2 ภาพ ให้ 2 คะแนน
- ตอบถูก 3 ภาพ ให้ 3 คะแนน

ตอนที่ 2 ความสามารถในการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

เกณฑ์การให้คะแนนการฟัง ตอนที่ 2 จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

- ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ได้ ให้ 0 คะแนน
- ปฏิบัติได้ถูกต้อง 1 ข้อ ให้ 1 คะแนน
- ปฏิบัติได้ถูกต้อง 2 ข้อ ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติได้ถูกต้อง 3 ข้อ ให้ 3 คะแนน

วิธีดำเนินการวัดความสามารถทางการฟัง

1. ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังเตรียมการดังนี้
  - 1.1 ตรวจจำแนกแบบวัดความสามารถทางการฟังให้ครบถ้วน
  - 1.2 ศึกษาแบบวัดความสามารถทางการฟัง และคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมดจนสามารถอธิบายได้ถูกต้อง

1.3 จัดสถานที่สำหรับใช้ในการวัดความสามารถทางการฟังให้อยู่ในสภาพที่ สะดวกสบาย จัดโต๊ะ เก้าอี้ให้เหมาะกับผู้เข้ารับการวัดความสามารถทางการฟัง

1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการวัดความสามารถทางการพูด ดังนี้

1.4.1 แบบวัดความสามารถทางการฟังและคู่มือแบบวัดความสามารถ ทางการฟัง อย่างละ 1 ชุด

1.4.2 ปากกา หรือดินสอสำหรับจดบันทึกคะแนนของแต่ละคน

1.5 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับ การวัด ความสามารถทางการฟังไม่กังวล มีความมั่นใจ และให้ความร่วมมือในการทำแบบวัด ความสามารถทางการฟังเป็นอย่างดี

1.6 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังแนะนำ และอธิบายการทำแบบวัด ความสามารถ ทางการฟังให้เด็กเข้าใจอย่างชัดเจน

2. ดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังให้ครบทุกตอนที่ทุกคนจนครบทุกคน

2.2 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการฟังอ่านคำสั่งข้อละ 2 ครั้ง

2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการวัดความสามารถทางการฟัง 1 ตอน ให้ผู้รับการวัด ความสามารถทางการฟังพักประมาณ 2 นาที

3. เมื่อเสร็จสิ้นการวัดความสามารถทางการฟัง

3.1 ตรวจสอบชื่อ นามสกุล ของผู้เข้ารับการวัดความสามารถทางการฟังให้ถูกต้อง

3.2 ตรวจสอบและเก็บแบบวัดความสามารถทางการฟังและคู่มือดำเนินการวัด ความสามารถทางการฟังให้เรียบร้อย

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 1.1 การเข้าใจความหมายของคำ

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจของคำกับภาพได้

การให้คะแนน ตอบถูก 1 ข้อได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ลักษณะทำการทดสอบ เป็นข้อสอบปรนัยมีจำนวน 3 ข้อ ข้อละ 3 ตัวเลือก

จำนวนข้อสอบ มีจำนวน 3 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

คำชี้แจง

1. ข้อสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ครูอธิบายวิธีทำข้อสอบให้เด็กฟัง
3. ครูอ่านคำถามทีละข้อแล้วให้นักเรียนใช้สีวงภาพที่ตรงกับความหมายของคำที่เป็นคำตอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนใช้สีวงภาพที่ตรงกับความหมายของคำ

สัปดาห์ที่ 1 จี๋เอ๋ เจ้าตัวยุ่ง

ข้อที่ 1	คำถาม	คำตอบ
1	ตัวอะไรเอ๋ยมันร้อง เจี๊ยก เจี๊ยก	ลิง
2	ตัวอะไรเอ๋ยมันร้อง เมี้ยว เมี้ยว	แมว
3	อะไรเอ๋ยตัวเล็กๆ มีหูยาวๆ ชอบกระโดด	กระต่าย

สัปดาห์ที่ 2 ผลไม้ของหนูเล็ก

ข้อที่ 2	คำถาม	คำตอบ
1	ผลไม้อะไรเอ๋ย ลูกกลมๆ ผลใหญ่ๆ เปลือกสีเขียว เนื้อสีแดง	แตงโม
2	ผลไม้อะไรเอ๋ย มีสีส้ม	ส้ม
3	ผลไม้อะไรเอ๋ย ลูกเล็กๆ มีสีแดง	สตอเบอรี่

สัปดาห์ที่ 3 ลูกหมีไม่มีวินัย

ข้อที่ 3	คำถาม	คำตอบ
1	ตัวอะไรเอ่ยมีปีกบินได้	ผีเสื้อ
2	ตัวอะไรเอ่ยหน้าตาคล้ายแมวแต่ดุร้าย	เสือ
3	อะไรเอ่ยสีฟ้าลอยอยู่บนท้องฟ้า	กระต่าย

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่	2.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง
การให้คะแนน	ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องได้ 1 คะแนน ปฏิบัติไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน
ลักษณะทำการทดสอบ	เป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งครู
จำนวนข้อสอบ	มีจำนวน 6 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน
คำชี้แจง	

1. แบบทดสอบเป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. เตรียมเด็กให้มีสมาธิในการฟังคำสั่งของครู
3. ครูอ่านคำสั่งซ้ำๆ จากแผนคำสั่งให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตาม (ครูพูดซ้ำ 2 ครั้ง)

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง

สัปดาห์ที่ 1 จี๊เอ เจ้าตัวยุ่ง

ข้อที่ 1

- ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับไหล่
- หมุนไหล่ไปข้างหน้า
- หมุนไหล่ไปข้างหลัง

ข้อที่ 2

- ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับหู
- ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับเอว
- ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับเข่า

สัปดาห์ที่ 2 ผลไม้ของหนูเล็ก

ข้อที่ 3

- ตบมือ
- กางแขนออกทั้ง 2 ข้าง
- ร้องอยู่กับที่

ข้อที่ 4

- เดินไปหยิบแอปเปิ้ลมาใส่ตะกร้า
- เดินไปหยิบแครอทมาใส่ตะกร้า
- เดินไปหยิบส้มมาใส่ตะกร้า

สัปดาห์ที่ 3 ลูกหมีไม่มีวินัย

ข้อที่ 5

- กระโดดอยู่กับที่
- ใช้มือจับขาทั้ง 2 ข้าง
- นั่งลงแล้วกอดอก

ข้อที่ 6

- เดินไปหยิบเสื้อมาใส่ตะกร้า
- เดินไปหยิบผ้าลายมาใส่ตะกร้า
- เดินไปหยิบช้างมาใส่ตะกร้า

แบบทดสอบความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำ

สัปดาห์ที่ 1 - 3

แบบวัดความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำ

สัปดาห์ที่ 2 ผลไม้ของหนูเล็ก

ข้อที่ 2 คำนี้แจ้งให้นักเรียนใช้รูปภาพที่มีความหมายตรงกับคำ

ชื่อ-สกุลนักเรียน .....

คะแนนที่ได้ ..... 3 คะแนน (ตอบถูก 3 ข้อ)
 ..... 2 คะแนน (ตอบถูก 2 ข้อ)
 ..... 1 คะแนน (ตอบถูก 1 ข้อ)
 ..... 0 คะแนน (ตอบไม่ได้)

แบบวัดความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำ

สัปดาห์ที่ 1 จะเอ เจ้าตัวผู้

ข้อที่ 1 คำนี้แจ้งให้นักเรียนใช้รูปภาพที่มีความหมายตรงกับคำ

ชื่อ-สกุลนักเรียน .....

คะแนนที่ได้ ..... 3 คะแนน (ตอบถูก 3 ข้อ)
 ..... 2 คะแนน (ตอบถูก 2 ข้อ)
 ..... 1 คะแนน (ตอบถูก 1 ข้อ)
 ..... 0 คะแนน (ตอบไม่ได้)

แบบวัดความสามารถด้านการเข้าใจความหมายของคำ

สัปดาห์ที่ 3 ลูกหมามีไม่มีนัย

ข้อที่ 3 คำนี้แจ้งให้นักเรียนใช้รูปภาพที่มีความหมายตรงกับคำ

ชื่อ-สกุลนักเรียน .....

คะแนนที่ได้ ..... 3 คะแนน (ตอบถูก 3 ข้อ)
 ..... 2 คะแนน (ตอบถูก 2 ข้อ)
 ..... 1 คะแนน (ตอบถูก 1 ข้อ)
 ..... 0 คะแนน (ตอบไม่ได้)

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

สัปดาห์ที่ 1 - 3

แบบวัดความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

สัปดาห์ที่ 1 จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวสูง

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อที่ 1

คำสั่งที่	การปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับไหล่		
2	หมุนไหล่ไปข้างหน้า		
3	หมุนไหล่ไปข้างหลัง		

ข้อที่ 2

คำสั่งที่	การปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับขมับ		
2	ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับเข่า		
3	ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับสะโพก		

ชื่อ-สกุลนักเรียน .....

ข้อที่ 1

คะแนนที่ได้

..... 3 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 3 ข้อ)

..... 2 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 2 ข้อ)

..... 1 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 1 ข้อ)

..... 0 คะแนน (ปฏิบัติไม่ได้)

ข้อที่ 2

คะแนนที่ได้

..... 3 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 3 ข้อ)

..... 2 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 2 ข้อ)

..... 1 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 1 ข้อ)

..... 0 คะแนน (ปฏิบัติไม่ได้)

แบบวัดความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

สัปดาห์ที่ 2 ผลไม้ของหนูเล็ก

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อที่ 3

คำสั่งที่	การปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ดมผลไม้		
2	กางแขนออกทั้ง 2 ข้าง		
3	ร้องอยู่กับที่		

ข้อที่ 4

คำสั่งที่	การปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	เดินไปหยิบแอปเปิ้ลมาใส่ตะกร้า		
2	เดินไปหยิบแครอทมาใส่ตะกร้า		
3	เดินไปหยิบส้มมาใส่ตะกร้า		

ชื่อ-สกุลนักเรียน .....

ข้อที่ 1

คะแนนที่ได้

..... 3 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 3 ข้อ)

..... 2 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 2 ข้อ)

..... 1 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 1 ข้อ)

..... 0 คะแนน (ปฏิบัติไม่ได้)

ข้อที่ 2

คะแนนที่ได้

..... 3 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 3 ข้อ)

..... 2 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 2 ข้อ)

..... 1 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 1 ข้อ)

..... 0 คะแนน (ปฏิบัติไม่ได้)

แบบวัดความสามารถด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

สัปดาห์ที่ 3 ลูกหมีไม่มีวินัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อที่ 5

คำสั่งที่	การปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	กระโดดอยู่กับที่		
2	ใช้มือซ้ายทั้ง 2 ข้าง		
3	นั่งลงแล้วกดอก		

ข้อที่ 6

คำสั่งที่	การปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	เดินไปหยิบแอปเปิ้ลมาใส่ตะกร้า		
2	เดินไปหยิบแครอทมาใส่ตะกร้า		
3	เดินไปหยิบส้มมาใส่ตะกร้า		

ชื่อ-สกุลนักเรียน .....

ข้อที่ 1

คะแนนที่ได้

..... 3 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 3 ข้อ)

..... 2 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 2 ข้อ)

..... 1 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 1 ข้อ)

..... 0 คะแนน (ปฏิบัติไม่ได้)

ข้อที่ 2

คะแนนที่ได้

..... 3 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 3 ข้อ)

..... 2 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 2 ข้อ)

..... 1 คะแนน (ปฏิบัติได้ถูกต้อง 1 ข้อ)

..... 0 คะแนน (ปฏิบัติไม่ได้)

ภาคผนวก ค.

- ตารางแสดงค่าคะแนนการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมการเล่นใน 3 สัปดาห์
- ตารางหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 3 แสดงค่าคะแนนการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมการเล่นิทานใน 3 สัปดาห์

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนนประเมินก่อนเรียน								คะแนน ประเมิน ก่อนเรียน (คะแนน เต็ม 27 คะแนน)
		1. การเข้าใจความหมายของคำ				2. การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง				
		สัปดาห์ที่ 1 (3)	สัปดาห์ที่ 2 (3)	สัปดาห์ที่ 3 (3)	รวม (9)	สัปดาห์ที่ 1 (6)	สัปดาห์ที่ 2 (6)	สัปดาห์ที่ 3 (6)	รวม (18)	
1	ด.ช.คณาธิป มุกดาผล	1	1	1	3	3	4	4	11	14
2	ด.ช.คณิศร ไชยราช	1	2	2	5	4	3	5	12	17
3	ด.ช.ธนชัย แก้วเขียว	1	1	1	3	2	3	4	9	12
4	ด.ช.ธนากร อยู่เกิด	3	2	1	6	3	3	2	8	14
5	ด.ช.พลิชฐ์ บุญมาก	2	1	2	5	2	2	4	8	13
6	ด.ช.สิริวิชญ์ ขยันเกตุแก้ว	3	2	2	7	4	4	5	13	20
7	ด.ญ.ชนัญชิตา เหลื่อน้อย	2	3	3	8	3	6	4	13	21
8	ด.ญ.ภัททิยา ทองใบโต	1	0	1	2	4	4	2	10	12
9	ด.ญ.นันทน์ภัส เรียนหิน	2	3	1	6	3	5	5	13	19
10	ด.ญ.สุทธิกา อยู่สุข	2	2	2	6	4	6	5	15	21
11	ด.ช.ชานนท์ เกิดสวรรค์	1	1	1	3	2	3	3	8	11
12	ด.ญ.วรัชญ์สรากร ศรีวิลัย	2	3	3	8	5	6	6	17	25
13	ด.ญ.เมธอมาริ์ กรรณเจียกจร	1	2	2	5	3	3	3	9	14
14	ด.ญ.วราภรณ์ สารรัตน์	1	2	3	6	5	5	6	16	22
15	ด.ญ. มลนภาวรรณ เอี่ยมดี	2	2	2	6	5	6	5	16	22
รวม		25	27	27	79	52	63	63	178	257

สรุปผลจากตาราง

คะแนนรวมทั้ง 2 ด้านต่อสัปดาห์

สัปดาห์ที่ 1 =	77	มีค่าร้อยละ = 57.04	มีค่าเฉลี่ย = 5.13
สัปดาห์ที่ 2 =	90	มีค่าร้อยละ = 66.67	มีค่าเฉลี่ย = 6.00
สัปดาห์ที่ 3 =	90	มีค่าร้อยละ = 66.67	มีค่าเฉลี่ย = 6.00

คะแนนรวมทั้ง 2 ด้านทั้ง 3 สัปดาห์

ด้านที่ 1 =	79	มีค่าร้อยละ = 58.52	มีค่าเฉลี่ย = 5.27
ด้านที่ 2 =	178	มีค่าร้อยละ = 65.93	มีค่าเฉลี่ย = 11.87
รวม =	257	มีค่าร้อยละ = 63.46	มีค่าเฉลี่ย = 17.14

ตาราง 4 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

เนื้อหา	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			MR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 1	ข้อที่ 1					
ความสามารถด้านการ	1.1 ภาพลิ่ง มัลลาย เสือ	+1	+1	+1	3	1
เข้าใจความหมายของคำ	1.2 ภาพแมว เต่า วัว	+1	+1	+1	3	1
(กิจกรรมจ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง)	1.3 ภาพหมู สิงโต กระต่าย	+1	+1	+1	3	1
(กิจกรรมผลไม้ของหนูเล็ก)	ข้อที่ 1					
	1.1 ภาพแตงโม มังคุด แอปเปิ้ล	+1	+1	+1	3	1
	1.2 ภาพองุ่น ส้ม สัปรด	+1	+1	+1	3	1
	1.3 ภาพกล้วย สตอเบอร์รี่ มะม่วง	+1	+1	+1	3	1
(กิจกรรมลูกหมีไม่มีวินัย)	ข้อที่ 1					
	1.1 ภาพแตงโม มังคุด แอปเปิ้ล	+1	+1	+1	3	1
	1.2 ภาพองุ่น ส้ม สัปรด	+1	+1	+1	3	1
	1.3 ภาพกล้วย สตอเบอร์รี่ มะม่วง	+1	+1	+1	3	1
ตอนที่ 2	ข้อที่ 1					
ความสามารถด้านการฟัง	1.1 ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับไหล่	+1	+1	+1	3	1
และปฏิบัติตามคำสั่ง	1.2 หมุนไหล่ไปข้างหน้า	+1	+1	+1	3	1
(กิจกรรมจ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง)	1.3 หมุนไหล่ไปข้างหลัง	+1	+1	+1	3	1
	ข้อที่ 2					
	2.1 ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับหู	+1	+1	+1	3	1
	2.2 ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับเอว	+1	+1	+1	3	1
	2.3 ใช้มือทั้ง 2 ข้างจับเข่า	+1	+1	+1	3	1
(กิจกรรมผลไม้ของหนูเล็ก)	ข้อที่ 3					
	3.1 ตบมือ	+1	+1	+1	3	1
	3.2 กางแขนออกทั้ง 2 ข้าง	+1	+1	+1	3	1
	3.3 วิ่งอยู่กับที่	+1	+1	+1	3	1

	ข้อที่ 4					
	4.1 เดินไปหยิบแอปเปิ้ลมาใส่ตะกร้า	+1	+1	+1	3	1
	4.2 เดินไปหยิบแครอทมาใส่ตะกร้า	+1	+1	+1	3	1
	4.3 เดินไปหยิบส้มมาใส่ตะกร้า	+1	+1	+1	3	1
(กิจกรรมลูกหมีไม่มีวินัย)	ข้อที่ 5					
	5.1 กระโดดอยู่กับที่	+1	+1	+1	3	1
	5.2 ใช้มือจับขาทั้ง 2 ข้าง	+1	+1	+1	3	1
	5.3 นั่งลงแล้วกอดอก	+1	+1	+1	3	1
	ข้อที่ 6					
	6.1 เดินไปหยิบเสื้อมาใส่ตะกร้า	+1	+1	+1	3	1
	6.2 เดินไปหยิบผ้าลายมาใส่ตะกร้า	+1	+1	+1	3	1
	6.3 เดินไปหยิบขี้ผึ้งมาใส่ตะกร้า	+1	+1	+1	3	1

หมายเหตุ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 คือ อาจารย์อารีย์ พรหมเล็ก

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 คือ อาจารย์สุนทร เทียนงาม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 คือ นางสาวธัญญ์รวี อภิกุลเจริญกิตต์ (ครูพี่เลี้ยง)

ภาคผนวก ง.
- ภาพการจัดกิจกรรม

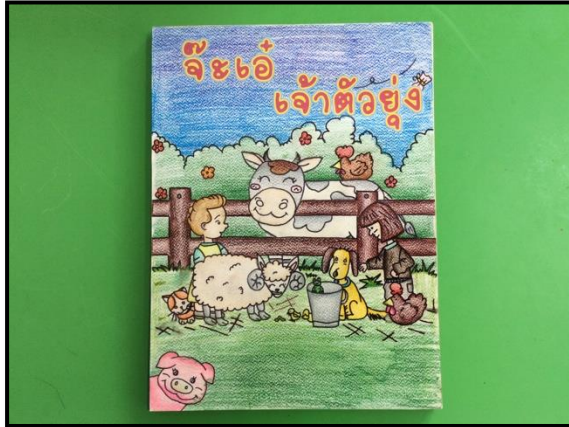
ภาพกิจกรรมการเล่นิทานพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟัง

สัปดาห์ที่ 1 จ๊ะเอ๋ เจ้าตัวยุ่ง

การประเมินก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

การดำเนินกิจกรรมการเล่นิทาน

ประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

ภาพกิจกรรมการเล่นิทานพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟัง

สัปดาห์ที่ 2 ผลไม้ของหนูเล็ก

การประเมินก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

การดำเนินกิจกรรมการเล่นิทาน

ประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

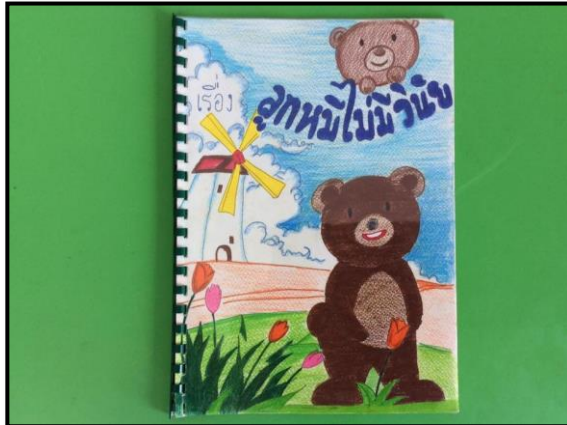
ภาพกิจกรรมการเล่นิทานพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟัง

สัปดาห์ที่ 3 ลูกหมีไม่มีวินัย

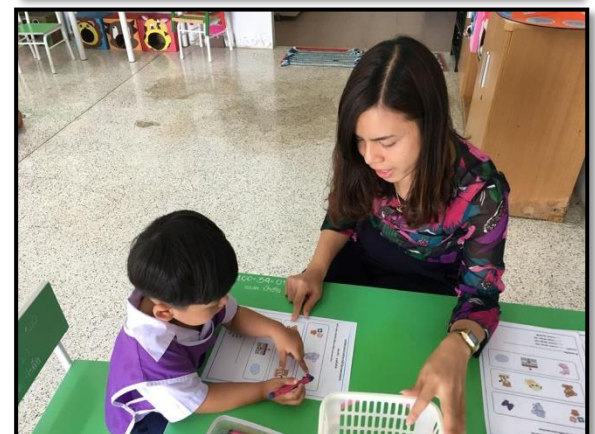
การประเมินก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

การดำเนินกิจกรรมการเล่นิทาน

ประเมินหลังการจัดกิจกรรม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววิไลวรรณ ประทีป
วัน เดือน ปีเกิด	18 เมษายน 2532
สถานที่เกิด	อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	291/6 หมู่ 2 ตำบลลานสัก อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี รหัสไปรษณีย์ 61160
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านซับป่าพลู สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลป่าอ้อ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
ตำแหน่ง	ผู้ดูแลเด็ก
ประวัติการศึกษา	
มัธยมศึกษาตอนต้น	จากโรงเรียนลานสักวิทยา
มัธยมศึกษาตอนปลาย	จากวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บริหารธุรกิจและเทคโนโลยี สาขา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
อนุปริญญา	จากวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี สาขา การศึกษาปฐมวัย